

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR: Helyben: Vidéken: Egy hóra . . . I kor. Egy hóra . . . I kor. 50 fill. Negyedévre . . . 3 " Negyedévre 4 " 50 "		Felelős szerkesztő: HEGEDŰS LORÁNT. Kiadók és laptulajdonosok: HOFFMANN és KRONOVITZ.	Szerkesztőség és kiadóhivatal: DEBRECZEN, Piacz-utca 47. és 49. szám.
---	--	--	--

Papp József dr. programbeszéde.

A második kerületi nemzeti munkapárt ünnepe.

Papp József dr. vasárnapi programbeszédét óriási közönség hallgatta meg. A második kerület polgárságának színe-java megjelent tegnap a Bika-szálló nagy éttermében, hogy már ez a tömeges részvétel is demonstrálja a Papp József dr. programbeszédének a most folyó választási mozgalmakból messze kiemelkedő, nagyjelentőségű voltát. Az a szeretet, melyet Papp József dr. választói között való megjelenésének első percétől fogva a maga kiváló egyénisége iránt ébreszteti tudott, lelkes, feledhetetlen ünneplés keretében nyilvánult a tegnapi programbeszéd alkalmával. Minden fontosabb fordulata után a remek szónoklatnak zúgó, frenetikus taps viszhangoztatta meg a falakat s a ragyogó, diadalmas logikájú fejtegetéseket mindvégig odaadó, kitartó, lankadatlan figyelemmel hallgatta a Papp József dr. kiváló kvalitásaitól meghódított, lebilincselte debreceni közönség.

Papp József dr. tegnapi hatalmas beszéde minden ízében rászolgált arra a szokatlan, nagyarányú érdeklődésre, mellyel Debreczen választóközönsége fogadta. Még most is, amikor ugyszólván minden nap meghozza a maga szenzációs politikai beszédét, mely egy vezető szerepet játszó, híres politikusnak az ajkairól hangzik el, még ezeknek a legmagasabb színvonalu politikai szónoklatoknak a mértékével mérve is rendkívüli értékeket, hatalmas jelentőséget kell konstatalnia mindenkinek, aki Papp József dr. beszédét meg hallgatta.

Papp József dr. nagy programbeszéde a mai politikai helyzeten egy rendkívül élelsemű, mélyen gondolkodó megfigyelőnek megvilágításában mutatta be. A Papp József dr. nagy tudós volta hatotta át ezt a beszédet. A legnehezebb, legbonyolultabb problémákat biztos ítéllettel helyezte be abba a kérdés-komplecumba, mellyel összefüggenek s imponáló nyugalommal s vas-logikával mutatta ki egyedül lehetséges megoldásukat. Beszédét a 48-as eszmék fejtegetésével kezdte. A 48-as dicső kor ideális tendenciáit találó erővel állította szembe

a mai 48-asok individuális politikájával s méltóságos gesztussal utalt a Deák politikájára, mely a koalíció politikai utvesztőiből az egyetlen kivezető Ariadnefonal. Utalt rá, hogy a 67 és 48 ellentéte ma már, mióta a koalíciós vezérférfiak is kénytelenek voltak a gyakorlati politikát 67-es alapon csinálni, megszűnt. A koalíció hazugságaira meggyőző érveléssel cáfolt rá.

A mai politikai érdeklődés frontjában álló kérdésekről Papp József dr. a maga közvetlen rávilágító előadásával oly tájékoztatást nyújtott a debreceni közönségnek tegnapi programbeszédében, hogy döntő erejű, komoly megállapításai után sorakoztatták bár fel a Justh-demagógok a legmegvesztegetőbb, legnemzetiszínűbb frázisaikat, a debreceni választók szemébe többé nem hinthetnek port. A bankérdésnek és a vámtörvényt ügyének tárgyalásában csillogtatta leginkább ragyogó tudását, imponáló, lebilincselő érveit Papp József dr. Statisztikai adatokkal, tökéletes plasztikájú helyzetképekkel, bravuros és meg nem cáfolható okfejtésekkel egyaránt a nemzeti munkapártnak ezekkel a kérdésekkel szemben való állásfoglalását mutatta ki helyesnek és követendőnek. A választói jog kérdésében igazi modern, izzig-vérig demokrata és szabadelvű politikushoz méltó nyílt, egyenes nyilatkozatot tett s az 1848: XX. törvény cikk végrehajtásáról is a szentiszta liberálistizmus szellemében szólt.

Debreczen érdekeit fejtegetve, értékes és súlyos egyéniségének teljes támogatását ígérte meg Papp József dr. Debreczen minden jogos igényeire nézve. Különösen a debreczeni egyetem felállításának a maga részéről való lelkes előmozdítását hangsúlyozta. S Papp József dr.-nak ebben az irányban való hatalmas támogatása bizonyára a lehető legeredményesebb lesz Debreczenre nézve, hiszen, mint lapunk más helyén bővebben is megírjuk, épen most a debreczeni egyetem biztosan várható megvalósulásáról előkelő helyen egy olyan félreérthetetlen nyilatkozat történt, mely kétségtelenné teszi, hogy ha oly súlyú

és tekintélyű férfiak, mint Papp József dr. kezükbe veszik az ügyet, a harmadik egyetem mihamarább Debreczennek jut.

Papp József dr. programbeszédét a választóközönség zajos tapsokban, zúgó éljenekben megnyilvánuló osztatlan, lelkesedő tetszése fogadta. Ez a nagyarányú, feledhetetlen ünneplés eklatánsan demonstrálta, hogy Papp József dr. szavai utat találtak a debreceni polgárság szívébe, hogy a junius elseji nagy napon a Papp József dr. választóinak imponáló tömege fog diadalt aratni, a debreceni második kerületben.

*

Az eredeti tervtől eltérően, a Bika-szállónak nem az udvarán, hanem a nagy éttermében zajlott le a második kerület vasárnapi nagygyűlése, mert az eső miatt nem lehetett a szabad ég alatt gyűlésezni. A nagy éttermet már jóval a kitűzött idő előtt megtöltötte a nemzeti munkapárti választók sokasága, úgy, hogy négy órakor, amikor a nagygyűlés kezdetét vette, igen nagyszámú közönségnek már azzal kellett beérnie, hogy a folyosóról hallgassa végig a nagygyűlést.

A pártelnök megnyitója.

Pontban négy órakor elhelyezkedtek a kerületi pártvezetőség tagjai az emelvényen és Megyery Pál dr. elnök meleg szavakkal üdvözlőlvén az impozáns számban megjelent választóközönséget, megnyitotta a nagygyűlést. Mai gyűlésünknek — ugymond — egyedüli tárgya, hogy meghallgassuk a mi kitűnő képviselőjelöltünknek, Papp József dr. egyetemi tanár urnak (Hosszantartó, lelkes éljenzs és taps) programbeszédét. Méltóztatnak elfogadni azt az indítványomat, hogy a képviselőjelölt urat küldöttség hívja meg gyűlésünkre.

— Éljen Papp József! — harsan fel újra száz és száz torokból.

Kernhoffer József kir. tanácsos vezetése mellett Rosinger Lajos, Bechert Manó, Tóth Kálmán, Serly Ede és Berényi Lajos tagokból álló küldöttség ment ezután a jelöltért s mialatt a küldöttség megbízatásában eljár, az elnök felolvasta azokat a sürgönyöket, melyekben Kluon-Héderváry Károly gróf minisztereink és Tisza István gróf melegen gratuláltak Debreczen második kerülete nemzeti munkapártjának Papp József dr. képviselőjelöltiségéhez és kifejezték azt a hő óhaját, hogy a második kerület polgársága diadalra juttassa a Papp

Eredeti amerikai JOHNSTON kéveköttő RÄHMER SÄNDORNÄL Piac-utca 26.
aratógépek, Plantage répa és tengeri kapálók kizárólag Bächer-Melichár-Johnston (Nagytrafik udvar.
fióktelepe

József nevével ékesített lobogót. A táviratokat, melyeket már lapunk vasárnapi számában közreadtunk, lelkes éljenzéssel és tapsokkal fogadta a választók serege.

Rövid szünet következik, melyet falrengető éljenzés és taps-orán szakít félbe. Papp József dr., a kerület népszerű képviselője, követve a küldöttség tagjait, belép a terembe s a választók rendkívül lelkes, tüntető ovációja közben foglalja el helyét az emelvényen, ahol Megyeri Pál dr. pártelnök meleg szavakkal üdvözli őt:

— Szeretve tisztelt képviselőjünk, kedves barátom! Amint láthatod, Debreczen város második kerületének választópolgársága a kedvezőtlen idő dacára is igazán impozáns számmal soraköltött egybe, hogy meghallgassa azokat a magasrangú tanokat, amelyeknek Náladnál hivatottabb, bölsebb szószóója kevés van. Engedd meg, hogy felkérjelek, hogy a Te politikai hitvallásodat előadni sziveskedjél előttünk. Mi, ismerve a Te diszes múltadat, bizalmunkat már előgeztük számodra.

Zajos éljenzés, taps hangzott fel újra és percekig tombolt a viharos ováció. Végre elült a zaj és Papp József dr. bekezdett programbeszédébe, amelyet szünetlanszor szakítottak félbe a választók zafos tiszteletnyilvánításai.

Papp József dr. programbeszédé.

Tisztelt Polgártársak!

Amidőn Önök Debreczen városa második kerületének mandátumát nekem felajánlották, amiért ezuttal is szívem mélyéből fakadó hálás köszönetet mondok, kijelenttem, hogy a nemzeti munkapárthoz tartozom és hogy teljes erőmmel, egész lelkesemmel, szívem minden dobbanásával és eszem minden megnyilatkozásával azt a politikát kívánom diadalra juttatni, melynek érvényesítéséért küzd és dolgozik Magyarország miniszterelnöke, gróf Khuen-Héderváry Károly és pártunknak egyik legkiválóbb vezére, gróf Tisza István. (Lelekes éljenzés.)

A választási hullámok már magasan csapkodnak, a pártok erős tusában állanak egymással szemben, a függetlenségi párt mélyen belemarkol a hiszekegy, becsületes magyar nép lelkébe, visszaél jóhiszeműségével és hiszekegyével, féktelen agitációjával félrevezetni törekszik a polgártársakat, frívól játékokat űz azzal, ami a magyar előtt a legnemesebb, a legszentebb, régi tradicionális multunkkal és annak emlékével, jelszavakat hangoztat, görögtüzzel, szóáradattal és frázisokkal akarja elhomályosítani a választópolgárok itéletét és tekintetét.

Ily viszonyok között, amidőn már csak egy-két hét választ el a döntés napjától, kötelességemnek tartom, hogy objektív, helyes és igazi politikai megvilágításban mutassam be Önök előtt, mélyen tisztelt polgártársaim, az egymással szemben álló pártokat. Az Önök hazafisága, józansága, elvhűsége lesz hivatva választani, hogy e politikai pártok közül melyiket tartják alkalmasnak arra, hogy az országot egy jobb jövő felé vigye és megszabadsítsa azon rettenetes pusztítások hatása alól, amelyekbe az utolsó négy év alatt az országot a szerencsétlen pártalakulások belesodorták.

(A 48-as eszmék.)

Szemben áll egymással két nagy párt: a függetlenségi párt és a nemzeti munkapárt. A többi kisebb pártokról, melyek többé-kevésbé egyik vagy másik párt árnyalatait képezik, ezuttal nem akarok nyilatkozni. Midőn a függetlenségi pártról tesztek említést, értem alatta úgy a Kossuth-, mint a Justh-pártot.

Mind a két nagy párt, a függetlenségi

párt és a nemzeti munkapárt is, közjogi alapon áll.

1848-ban demokratikus alapon lett a modern magyar állam szervezve és kiépítve. A független magyar felelős minisztérium felállítására, az országgyűlési követeknek népképviselőlet alapján való választására, a közös teherviselés, a jobbágyság felszabadítása, az ösiség eltörlése, a gondaltszabadságnak a sajtótörvényben való biztosítása mind oly intézkedések, melyek az egész nemzetre voltak kihatással, a nemzet minden egyes tagjára, minden egyes honpolgárára. (Ugy van!) A 48-as törvények és a bennök lefektetett eszmék és intézmények nagy szívvel és lélekkel kifundált igazságok. Egyetlenegy nemzet sem létezik, mely az európai fellendülés vívmányait oly szépen és orgánikus uton tudta volna összeegyeztetni országos törvényeiben a saját historikus fejlődésével, amint ezt a magyarok tették 1848-ban.

A 48-as eszmék és ideák célja volt az egész országnak biztosítani a szabadságot, azt a szabadságot, mely lehetővé teszi a szociális és a gazdasági fejlődést. Ezen igazságok, eszmék és ideák nem képezhetik egy pártnak, egy politikai pártnak, exkluzív hitvallását. Közkincsek ezek, a melyekre igényt tartunk mi is és minden jó, becsületes, derék hazafi. (Zajos helyeslés.) Hiszen 1848-ban az akkori politikai, társadalmi és pénzügyi viszonyoknak az akkori kor igényeihez képest megfelelő strukturát kellett adni, és ezen berendezéseknek kiindulási és végpontja volt: *egyenlő jogok, egyenlő kötelességek.* (Éljenzés.)

T. Polgártársak! A mai függetlenségi párt által propagált eszmék, ideák, törekvések és programok korántsem fedik a 48-as dicső kornak imént vázolt nagy eszméit. Csak egyre fogok rámutatni és rögtön észre fogják venni, — ehhez nem kell politika, sem alkotmány- és jogtörténet, csak józan belátás, a viszonyok helyes mérlegelése, — hogy az így van: *a mai függetlenségi politikát üznek, tehát arisztokratikus, holott a 48-as intézményeket és eszméket nem szabad és nem lehet másképp felfogni, mint a legtisztább, leghamisíthatlanabb demokratikus világnézet fényes bizonyítékait.* (Zajos helyeslés.) Ha van a közelmúlt történetében valami, ami felemelőleg hat reánk, ami vigaszt nyújt honfibanatunkban és a mi serkent új kitaró munkára, ez az, hogy tudatában vagyunk annak, hogy a márciusi eszmék a demokrácia megvalósításának eszméi, (Ugy van!) hisz azokkal vette kezdetét nálunk a nemzeti haladás, azokban és azokkal nyilatkozik meg a mi nemzeti életünk ereje. Ezek az igazi 48-as eszmék nem képviselhetnek sovinstikus elszigeteltséget. Ezek ma már nem ideálok, ezek átmentek az ország 18 millió lakosának véérébe, husába, ezen eszmék utat leltek törvényeinkbe, igazságszolgáltatásunkba és közigazgatásunkba. Nem sóvárgó vágyak fűznek bennünket ma már a márciusi napok ideáihoz, de az emlékezés, a hálás visszaemlékezés azok iránt a nagy elődeink iránt, akiknek köszönhetjük ezek megvalósítását. (Tetszés.)

Lehetetlen tehát, hogy ezen háláérzet csak azon polgártársak szívében lobogjon, akik a 48-as pártpolitika etikettjével vannak ellátva. Minekünk, az ország millióinak, akik nem vagyunk a függetlenségekkel egy pártban, nekünk épügy jogunk van ezen 48-as szent eszmékhez, ezeket épügy magunkénak vallhatjuk, mint ők, mert ezek a nagy 48-as alkotások nem képezik monopoliumát a mai függetlenségi pártnak. (Helyeslés.)

De nézzük csak közelebbről, hogy mennyiben vette át a függetlenségi párt az igazi hamisíthatlan 48-as eszmék örökét. A függetlenségi párt az 1848. évi dicső korból csak a 48-as nevet vette át, csak a cégért akarja

megtartani, csak ezzel akar hatni és hódítani, a lényegét, a tartalmát, a valót, ezt mind elhagyta, erről lemondott, ezt örökre eltemette, hiszen a valódi demokrácia programjából és a 48-as korszakalkotó eszmék és liberális intézményekből az ő programjukban ma semmit sem látunk. (Éljenzés és taps.)

Nemcsak a politikában, de a közéletben is előfordul, hogy a rég fennálló jóhírű firma még létezik ugyan, de már selejtes, rossz portékát árul. Ennek azonban senki sem til fel, mert a portéka a fő és nem a cégér.

Tudjuk mindnyájan, hogy a 48-ban megalkotott és az ország minden polgárának közjavát célzó, közszabadságát biztosító, szellemi és anyagi haladását lehetővé tevő törvények be voltak iktatva a magyar corpus jurisba, ezen törvényeknek azonban, fájdalom, a közbejött szomorú eseményeknél fogva nem volt semmi gyakorlati hatásuk; de jure léteztek, de facto azonban nem.

(Deák politikája.)

Az alkotmányos éra visszaállítása után az 1867. XII. t.-c. alkotta meg a békét a magyar nemzet és koronás királya között, másrészt pedig szabályozta azon viszonylatot, melyben Magyarország Ausztriához áll. Az 1867. XII. t.-c. foglalja magában mindazt, amit röviden Deák politikájának, programjának nevezünk s amelyet a választókerületnek évek hosszú során sok cikluson át volt Deák-párti képviselői hirdettek és vallottak. (Ugy van!) Apáról fiura szállt tehát e tekintetben a tradíció. Nem új hódításról van tehát itt szó, csak arról, hogy ez a kerület folytassa Deák Ferencnek, a haza bölcsének hagyományait. (Felkiáltások: Ugy lesz!)

Ha Magyarország történetét tanulmányozzuk, akkor azt látjuk, hogy körülöttünk Európában oly hatalmas alakulatok keletkeztek, amelyek abba a helyzetbe juttatták a magyar nemzetet, hogy a maga függetlenségét más hatalommal állandó szövetségre lépve volt kénytelen oltalmazni és megvédeni.

Szent Istvánnak, az első magyar királynak nagysága abban áll, hogy felismerte, hogy az ázsiai pogány magyar itt Európában csak úgy tud megélni és erőre kapni, ha elfogadja és tovább fejleszti azokat az államalkotó tényezőket, melyeket — bár voltaképp nem németek — de a németnél megismert.

Az Árpád-királyok átvették és ápolták Szent István ezen hagyományait. Amikor már 500 évig éltünk Európában, a mi nemzeti vitézségünk mellett azt, hogy a török nagyhatalom országunkat teljesen tönkre nem tette, a Habsburg-dinasztiának köszönhetjük. Tartozunk a történelemnek e tény konstatálásával. A Habsburg-ház 200 évig állt állandó küzdelemben a mi országunk területi épségéért. — Ennek a szövetségnek köszönhetjük, hogy az európai kulturális fejlődésben megindulhattunk és előbbre vagyunk, mint a románok, szerbek és más kis államok. Mert egy nagyobb, hatalmasabb nemzettel voltunk államszövetségben, ezen körülménynek tulajdoníthatjuk, hogy évszázadok viszontagságai alatt nem lettünk feldarabolva, mint például Lengyelország. Az Ausztriával fennálló államszövetség ad Magyarországnak erőt és biztosítja függetlenségét; erőt ad befelé a nemzetiségiekkel szemben s ez nyújt módot, hogy Európa népei között, mint magyarok megállhassunk, hogy történelmi missziókat teljesíthessük. Köz hely, de az igazságot nem lehet elégszer hangsúlyozni, hogy Európában független nép csak az lehet, amelyik nagy hatalomra tud szert tenni. (Igazl ugy

Kovács Gyula és Társa női divattermel
DEBRECZEN, Főtér 55.
(Hungária kávéház mellett)

Oriási választék. — Lüsztler köpenyegek,
Vászon és Batiszt Costümök, Csipke, Tüll és Batiszt Blousok, Női felöltők, ponyolák és **gyermek-ruhákban — a legolcsóbb szabott árak mellett.**

van!) Az ugynevezett független népek felett mindig a nagy hatalom döntött; és mivel geográfiai és territoriális fejlődésénél fogva Magyarország nagyhatalommá nem válhatik, e pozícióknak előnyeit csak úgy élvezhetjük, ha tovább is államszövetségben maradunk Ausztriával.

Röviden összefoglalva: Deák volt az első nagy államférfi 1526. óta, aki Magyarország függetlenségét, boldogulását egy szerencsés államszövetségben érvényre tudta emelni. Igaz, hogy a kiegyezésben vannak még befejezetlen pontok, mert a külügyi képviselőre és a hadseregére vonatkozó részek még nincsenek életerősen, az 1867. XII. t.-c. szellemének megfelelően teljesen végrehajtva. Ha azonban Dák műve alaprendelkezéseihez képest kellő őszinteséggel végrehajthatik, akkor Magyarország nyugodtan élhet és fejlődhet továbbra is.

(Az igazi függetlenség.)

És itt felmerül az a kérdés, miért van a függetlenségi párt szólamainak, frázisainak mégis olyan nagy büvereje Magyarország lakosainak egy részére? Azért, mert Deák, az ő pártja és a régi szabadelvű párt, nem szállt soha elég energikusan szembe a függetlenségi párttal és nem nyitotta ki a nagyközönség szemét, hogy lássa: mi a tulajdonképeni függetlenség, hogy az miben keresendő és miképp nyilvánul meg. A Deák-pártnak a főfigyelmet arra kellett volna fordítania, hogy a népet a függetlenségi párt által propagált függetlenségi idea lehetlenségéről meggyőzze, hogy kimutassa, hogy ezek álmódosítások és tartalom nélküli témák. Pedig a függetlenségi párt nem érdemelte meg ezt a kiméletet; hiszen midőn a koalícióban kormányra jutott, egyéb rombolásai mellett a szabadelvű pártot, annak alkotásait és embereit napról-napra a legkiméletlenebbül szidta és ócsárolta, mindenkit terrorizált és ezzel igazi balkáni miliót teremtett maga körül.

Az 1867. XII. t.-c. teljes függetlenséget ad nekünk a belügy, a vallás, igazságszolgáltatás, közoktatás, közigazgatás terén, oly függetlenséget, melynél nagyobbat Anglia, Franciaország sem bír. Ez a dolog lényege, ezekben a kérdésekben oly intézkedéseket alkothatunk, amilyeneket akarunk. Hogy egy ország mennyire független közgazdaságilag, az sehol sem a politikától függ, azt az ország klímája, terjedelme, gazdagsága, népének jellege, munkaképessége, ügyessége döntik el. Az, hogy a vámkerésben és a bank kérdésében időleges szerződést kötötünk Ausztriával, az nem szól az ország függetlensége ellen, sőt ellenkezőleg épp azt mutatja, hogy közgazdasági dolgainkat önrendelkezéseinkkel szabadon, mint teljesen egyenrangú és egyenjogú felek szerződésileg intézhetjük. Mert ha nem volnánk azok, szerződhetnénk-e vajjon? Egy cselekvésképtelen vagy korlátolt cselekvőképességű jogalany nem köthet szerződést. (Helyeslés.)

(A biztos alap.)

A koalíció több mint négy évig ült az ország nyakán és fogyasztotta azt a szellemi, erkölcsi és anyagi tőkét, melyet a volt szabadelvű párt negyven év alatt gyűjtött, fogyasztotta anélkül, hogy valamit is tett volna ezen javak megtartására, vagy gyarapítására. A koalíció grasszálásának van mégis egy pozitív eredménye, t. i. hogy ma belátja már mindenki, aki higgadtan gondolkodik, hogy a 48-as bázison álló politikai pártok nem ragaszkodhatnak többé a 48-as fikciókhoz. Fikció az, amikor tudjuk valamiről, hogy az nem létezik, nem igaz és mégis létezőnek, igaznak fogadjuk el. Ilyen a 48 ma.

A függetlenségi párt kénytelen volt elhagyni a dogma imádást és áttérni a realpolitikára; ez Deák politikájának a legszebb diadala.

A dolog tehát ma úgy áll, hogy a 67 és 48 nem állanak egymással ellentétben,

kiegészítik egymást. (Ugy van!) A 48-as törvények csak az ország belső ügyeit rendezték, jönni kellett a 67-nek, mely az ország külügyeiben, külső vonatkozásaiban és külhatalmi állásában is érvényesítse a 48-as vívmányokat.

Az utolsó 40 év alatt az ország igen nagy mértékben fejlődött, ami lehetetlen lett volna 48-as alapon, mert a független nemzeti imperiálmusz és annak eszköze, az önálló magyar hadsereg, igen-igen sokba került volna, ha pedig nem adtuk volna meg számára ezen költségeket, akkor a világ-bonyodalmaival szemben nem lett volna képes bennünket megoltalmazni.

Gyakorlati politika ma csak 67-es alapon képzelhető. Beismerte ezt Kossuth Ferenc is Cegléden tartott beszédében és megmutatta ezt a koalíció négy évi uralma. Hogy mért nem lehet más alapon Magyarországon reális politikát folytatni, ezt mindjárt be fogják látni mélyen tisztelt polgártársaim. (Halljuk! Halljuk!)

Elsősorban mutatják ezt a régi rendszer sikerei, mutatja továbbá az a tény, hogy midőn a közjogi ellenzék átvette az uralmat, ő is ez alapon volt kénytelen kormányozni és pillanatig sem merté megkísérelni a 67-es politika pragmatikus intézkedéseinek megváltoztatását.

A koalíciónak uralomra lépte előtt a magyar állami pénzügyek oly fényes helyzetben voltak, amint azelőtt 20 évvel senki még álmaiban sem mert volna gondolni. Belpolitikai téren megvolt a teljes összhang Horvátországgal, nem voltak nemzetiségi izgatások. Ausztriával oly előnyös kiegyezést készültünk kötni, minőt Magyarországgal még sohasem kötött. A nemzetközi közgazdasági politika terén megkötöttük az Olaszországgal való teljesen kielégítő megállapodásokat és Németországgal oly szerződést kötöttünk, mely az akkori jogos várákokozásokat teljesen kielégítette. Katonai téren oly reformok korszakába léptünk, melyek a magyar nemzetnek azt a vágyát, hogy teljesen érvényesülhessen a közös hadseregben és hogy abban elfoglalja a nemzeti jelleg megtartásával azt a helyet, mely őt megilleti, közelebb hozták a megvalósításhoz, mint bármikor azelőtt: az u. n. kilences bizottság programja katonai szempontból kielégítő volt. 1904-ben a leg-több reménnyel nézhetünk a jövő elé, mert láttuk, hogy nőtt a nemzetnek politikai hitelle, jó hírre, sulya, befolyása minden téren. (Igaz! Ugy van!)

A 67-es politika, mely ily eredményeket tudott felmutatni, kiállotta az élet tűzpróbáját; már pedig a politikában nem az elvont elméletek, nem az indukciók és dedukciók, nem a filozófiai tornaműveletek számítanak, hanem az elért pozitív alkotások és eredmények. Negyven év megmutatta azt, hogy a 67-es alapon való kormányzás az egyetlen, mely üdvöt, jólétet, gazdagságot, hatalmat hoz és biztosít a magyarnak. (Tetszés.)

(A koalíció hazugságai.)

Parlamentári viszonyaink azonban leginkább éppen a függetlenségi párt obstrukciója miatt teljesen megromlottak. Az 1905-ös választásoknál a szabadelvű párt megbukott, mert akkor a nemzet még vakon követte a 48 délibábait. Cs jött a koalíció. A koalíciónak nem azt lobbantom szemére, hogy 67-es alapon állott, amidőn a kormányzást átvette, de helytelenem azt, hogy nem volt elég bátorsága, önérzete a nemzet elé állani és bevallani azt, hogy Magyarországon a fenforgó körülmények között csak 67-es alapon lehet realpolitikát üzni. Az a kétértelműség, melyet a koalíció pártok s ezek között elsősorban a 48-as és függetlenségi párt követett, midőn fölfelé teljesen meghajolt, minden közjogi aspirációról, posztulátumról, katonai engedményről nyíltan lemondott, lefelé pedig játszott a kurucot és hi-dette, hogy a 48-as miniszterek nem

fognak a bársonyszékekhez idomulni, hanem a bársonyszékek fognak idomulni hozzájuk. A bársonyszékek azonban nem mozdultak, nem idomultak mindaddig, míg a Justh-párt által rendezett március 21-iki parlamenti botrány be nem következett. (Felkiáltások: Gyalázat!)

Ezen csuf játék a legegységesebb politikai morálba ütközött, s maga után vont az elmaradhatatlan bukást.

Türelmesnek kell lennünk az ellenfelek politikai nézeteivel szemben is. En értem azt t. Uraim, ha valaki oly meggyőződésben van, hogy a függetlenségi politika alapján még a dinasztával szemben is érhet el eredményeket, midőn azonban nyilvánvalóvá vált, hogy ez az út nem viszi elvei érvényesülése felé a nemzetet, akkor a nemzet iránti kötelességét sérti meg az, ki-nek nincs bátorsága megfordulni ezen az uton, mert az ily eljárás csak siralmas váltságba viszi bele az országot. (Élénk helyeslés.)

1867. után erősen támadta a függetlenségi párt a kiegyezést, nem ismerte el a delegációkat, azok jogosultságát, nem vett részt a delegátusok megválasztásában, nem akarta megszavazni a közös budgetet, egy-szóval legmerekvebben a perszonal-unió alapján állott. A koalíció uralma alatt azonban a függetlenségi párt lemondott a perszonal-unióról, lemondott a katonai követelésekről és minden ugynevezett 48-as aspirációról. (Ugy van!) Hogy tessék-lássék politikáját megmentse, csupán a közgazdasági kérdésekben tartotta fenn ellenzéki álláspontját.

A 67. és 48. közötti nagy küzdelem tehát ma már nem létezik. Ez egyébként, mint történelmi anakronizmusnak nem tekinthető. Ez a küzdelem már csak a múlté, nincs jogosultsága a jelenben, sem a jövőben és azok a mélyen t. polgártársak, akik őszinteséggel, elvűséggel és teljes meggyőződéssel a 48-as jelszavak mellett kitartottak, azok is kell, hogy a tényleges közjogi helyzet alapján való munka terére lépjenek ma, midőn a helyzet úgy alakult, hogy erre alkalom nyílik. Amily hiba volt a 48-as párttól, midőn uralomra jutott, hogy nem merté bevallani, hogy tényleges realpolitika csak 67-es alapon lehetséges, épp oly hiba az, hogy most, midőn a koalíció megbukott, a függetlenségi párt újra előrántja az előzőleg immár lomtárba tett közjogi elveket és skrupulusokat és azokkal akar ismét harcra menni. Ez nem elvűség, ez pálfordulás a politika terén, (Hosszantartó taps és éljenzés) melyet jószemmel senkisé nem nézhet, melyet a nagy tömegek, kiket a becsületés, józan politika vezet, magukéva nem tehetnek. Oly eszme, melyet abban a tudatban hirdetünk, hogy ha a hatalom a kezünkbe jut, azt félre kell tennünk, mert nem végrehajtható: nem politikai elv, nem meggyőződés, de egyszerű dobálózás a politikai jelszavakkal. (Élénk helyeslés.)

(A bankkérdés.)

A függetlenségi párt követeli az önálló vámterületet és az önálló magyar bankot. Az önálló vámterület 1917. előtt be nem hozható, hiszen addig szerződésileg biztosítva van a vámközösség. Az osztrák-magyar bank privilegiuma 1911. január 1-én lejár. Minthogy az önálló vámterület és az önálló bank között bizonyos kölcsönhatás és szervi kapcsolat van, ki kell terjeszkednem az önálló vámterület kérdésére is.

Megjegyzem, hogy sem a közös vámterület, sem pedig az osztrák-magyar bank nem közös ügy, amely a pragmatika szankcióból folyna. Két független ország, ugymint Magyarország és Ausztria jónak látta gazdasági kérdéseit közmegegyezéssel szerződésileg bizonyos időre szabályozni. Ezen idő elteltével a szerződéses viszony vagy folytatható, vagy felbontható vagy módosítható. A közjognak semmi köze sincs ezen gazdasági kérdések szabályozásához. Lehet valaki színarany 48-as függetlenségi és azt vallhatja, hogy

Az előkelő hölgyközönség
divat-szalonja

Wanger Sándor
Bathyányi-utca I. sz. alatt.

Eredeti párisi modellek
után a legegységesebb costumok
és Toilettek készülnek.

(Az elnyomott ipar, kereskedelem.)

Ki kell terjeszkednem még a vám és a bank-kérdéssel kapcsolatban Magyarország kereskedelmi vonatkozásaira. Fájdalommal tapasztaltuk és ez a letűnt koalíciós kormánynak egyik fő bűne, hogy a kereskedelmi foglalkozás nem részesült azon megbecsülésben, a melyet közgazdasági jelentősége feltétlenül megkövetel. A koalíció mindent elkövetett, a mit csak elkövetett a kereskedői érdekek elnyomására. (Felkiáltások: Éreztük!) Hogy mást ne említsék, rámutatok az *adó-törvényekre*, amelyek igen súlyosan nyomják a kereskedelmi osztályokat; rámutatok arra a politikai irányzatra, mely az utolsó időben, — nem tudom, rosszakaratból-e vagy tudatlanságból — a kereskedelem egyenjogúsága ellen tör, a többi közgazdasági foglalkozásokkal szemben.

Az agriárusok reakcionárius irányzata sokat ártott a magyar kereskedelemnek. Nagy súlyt kell tehát helyezni a Romániával és Szerbiával kötendő kereskedelmi szerződésekre, mert itt tagadhatatlan, hogy agrár és merkantil érdekek állanak szemben egymással, a helyes politikai érdek pedig az, hogy a *termelési faktorok és a közgazdasági tényezők között — beleértve a kereskedelmi foglalkozást is — teljes harmóniát létesítsünk*, igazságos, méltányos, kiegyenlítő, az ellentéteket elsimító politikával. Az ipar és kereskedelem a középosztálynak gerincét alkotja, biztosítja az ország anyagi fellendülését, kulturális emelkedését, bünt követ tehát el és a legszembetűnőbb érdekek ellen emeli fel kezét, aki megzavarja ezek között és az állam többi lakosai között a békés együttélést és működést. (Hosszantartó lelkes éljenzés és taps.)

(Jóléti intézmények.)

A szociális irányzat a törvényhozásban tolytatandó, mert ezen a téren nagyon elmaradunk. Különösen megfontolandó, hogy az elaggott kiskereskedők, kisiparosok és munkások részére nem lehetne-e a külföld példájára létesíteni az *agykori biztosítás* intézményét. (Élénk tetszés.) Továbbá: a *kereskedelmi alkalmazottak kötelező nyugdíjbiztosítása* szintén olyan kérdés, melyet az *egyéb munkásjóléti intézményekkel együtt* többé immár nem lehet levenni a napirendről. (Lelkes éljenzés.)

(Általános választójogot!)

A ma szőnyegen levő politikai kérdések közül talán egyik sem olyan fontos, mint a *választói jog* kérdése. Miért tekintünk vissza hálság kegyelettel a 48-as alkotások epochájára? Azért, mert liberális és demokratikus alapon az országnak millió és milliói, akik addig jogalanyok nem voltak, politikai szempontból azzá lettek.

Semmiel sem lehet jobban megnyerni a nagy tömegnek rokonszenvét, jóindulatát, mint a *jogkiterjesztéssel*. A jogkiterjesztésnek van a legnagyobb mértékben nevelő, asszimiláló és közös munkára serkentő, közös célok elérését biztosító, hajtó ereje. Kétségtelen, hogy a mai választási rendszer és törvény alapos reformra szorul. Százerei és százerei vannak polgártársainknak, akik politikai belátásuk, hazafias működésük s műveltségük folytán joggal követelhetik azt, hogy a politikai jogkiterjesztés sáncába felvétessenek. Ez csakis az *általános választói jognak* behozatalával történhetik, amelynek én teljes őszinteséggel és lelkesedéssel vagyok híve. (Hosszantartó zajos éljenzés és taps.) Én azt akarom valószínűsíteni a legmesszebbmenő határokig, teljes liberális szempontból, demokratikus alapon, mindaddig, míg a magyar nemzet szupremáciája és a nemzeti tradíciókhoz való ragaszkodás megengedi. Méltóztatnak tudni, hogy a kormány kebelében a részletkérdésekre vonatkozólag még nincs megoldás. Az eszmék még forrnak, még nem tudjuk, hogy az „általános” és az „egyenlő” jelzők egy-

máshoz milyen viszonylatba fognak hozni, titkos lesz-e a választás, vagy sem, központilag fog-e kezeltetni, vagy községenként? Legyenek meggyőződve róla, hogy én a legmesszebbmenő határokig fogom követni a fent jelzett kautélák mellett a kormánynak ezirányu törekvéseit. (Hosszas éljenzés.)

(Egyetértés a királylyal.)

Roszhiszeműleg jár el az, aki azt hirdeti, hogy a nemzeti munkapárt a lemondás politikáját követi. Becsületes magyar emberek, kik szeretik hazájukat és ragaszkodnak annak ezeréves múltjához, nem mondhatnak le a történelmi jogainkról, sőt ellenkezőleg, azt *érvényesíteni akarják*, a királylyal őszinte harmóniában, nem meddő, gravaminális politikával, de nemzeti munkával. (Helyeslés.)

Egyes emberek futkoshatnak délibábok tarka látományai után, szélmalomharcot vihvatnak, de egy nemzet nem. A nemzet sorsát csak oly egyénekre szabad bízni, akik felelősséget akarnak vállalni és belátással bírnak.

A nemzeti munkapárt helyre akarja állítani az állami háztartásban az egyensúlyt, meg akarja szüntetni a koalíció által okozott deficitet és annak összes hátrányait, a munkáskérdést szociális irányban kívánja rendezni. Szükségesnek tartja a közigazgatás szabályozását, a megyék és törvényhatóságok autonómiájának fentartásával, de úgy, hogy a tisztviselők függetlensége jobban biztosítható és fizetésük javítható. Sürgetjük az igazságügyi reformokat, például a polgári törvénykönyvet, perrendtartást, akarjuk, hogy jogbiztonság uralkodjék és mindenki rövid idő alatt a legolcsóbban kaphassa meg öt megillető igazát. A jogszolgáltatást modernizálni kell, új alapokra kell fektetni. Birói, ügyvédi szervezet reformra szorul. Az egész vonalon átgondolt szervezeti újítások eszközözlendők. A kapkodó, összetakoló, hevenyészett alkotásokból már elég volt.

A Justh-politikának az érvényesítése nemcsak hogy nem kívánatos, de az országgra nézve káros és veszedelmes lenne, mert lenne többség, amely kormányt alkotni képtelen s olyan feladatokra vállalkozik, amelyeknek megoldására nem kap lehetőséget a koronaától. A Justh-párt részén lenne az alkotmányos jog, a korona részén az alkotmányos hatalom. Alkotmányos harc volna az egész vonalon, a korona és a nemzet között, tiltakozás, passzív rezisztencia, a választások megismétlése, tényleg azonban *abszolutisztikus állapotok* Ausztria és ellenségeink öröme, hogy azután *nyers, végleges abszolutizmus* következzen be.

(Justhék bünel.)

Justhék oly jelszavakat hangoztatnak, amelyekről tudják, hogy csak ámitásra való, mert a realizáláshoz nincsen sem erejük, sem bátorságuk. Amikor a koalíció Bécsben megkapta a paktumot, tisztában volt vele, hogy befellegzett az ugynevezett nemzeti ügynek. Egyedüli pozitív programjuk az volt, hogy *nyeregben maradjanak*. (Igaz! úgy van! Élénk éljenzés.)

Kitölték tehát a két évet a duplájára. Hányszor és önért nélkül hódoltak be a bécsi akaratnak! E négy év alatt *prédára dobták a nemzet gazdasági és politikai érdekeit, csináltak rossz kiegyezést, kvótaemléssel megszavazták a hadügyi milliókat, meghunyászkodtak az annexió kérdésében, kockára tették Boszniához való jogigényünket, eltűrték Bécs részéről minden megaláztatást, nemcsak magukat, de a nemzetet illetőleg is, itthon pedig megnővesztették a reakció taraját, préde-gazdálkodást folytattak, deficitet teremtettek.* (Viharos tetszés.)

Ma hátrább vagyunk, mint négy évvel ezelőtt. Négy év előtt gondolni lehetett még arra, hogy a koalíció átmenetet készít egy végleges megoldásra, hogy előkészít egy hosszabb nyugalmi korszakot a nemzet szá-

mára. Ma a koalíció odaveszvéen, kátyuban hagyta a nemzet szekerét s nem hogy segíteni akarnák, de még mélyebben bele-nyomják.

Justhék tönkretették a parlament méltóságát azzal a harcmodorral, amelyet meghonosítottak s amely a március 21-iki, az egész művelt világ által elítélt botrányokban lelte legfőbb kifejezését. Justhék nem akarnak parlamentáris kormányt, nem akarnak többségi akaraton nyugvó parlamentet, már most bejelentették, hogy ha kisebbségben lesznek, meg fogják akasztani a nemzet többségi akaratának a megnyilvánulását, obstruálni fognak, lehetetlenné fogják tenni a békés, célirányos, a polgárok érdekében kifejtendő törvényhozási munkálkodást.

A Justh-párt a bank agitáció által lehetetlenné tette a választói jog reformját, (Ugy van!) a katonai követeléseket forszírozta, lángba borította ezért az országot, minden mást háttérbe szorítottak és a bankkérdés kedvéért a katonai követeléseket is levették a napirendről. És koronáját állítja fel a Justh-párt az ő felfogásának és hazafiasságának azzal, amidőn nyílt paktumot köt a szerb radikálisokkal, amikor kezét fog a magyar állameszme nyílt és bevallott ellenségeivel, szövetkezik oly pártokkal, amelyek programszerűleg támadják a magyar politikai nemzet egységét. (Felkiáltások: Elég botrány!)

(A debreceni egyetemért.)

A nemzeti munkapárt nagy súlyt helyez programjában a városok fejlesztésére, mert ezek képezik kulturális életünk gócpontjait. Ha a főváros fénylő nap, akkor oly előkelő vidéki város, mint Debrecen, e naprendszernek egy tündöklő csillaga. Debrecennek iparát, kereskedelmét fejleszteni kell, kulturális intézményeit pedig fokozni.

Debrecen ősi kollegiuma, nemcsak Debrecen városának, hanem egész Magyarországunk büszkesége. Debrecen városa féltett kincsnek tekinti és méltán református főiskoláját. Debrecen városának polgárai hervadhatatlan érdemeket szereztek maguknak a multban azzal, hogy ezt a főiskolát, mely nemcsak a tudománynak, de a magyar hazafiságnak is mentsvára, fentartották és fejlesztették. Hogy ne mutassak egyébre, példátlan volt az a felbuzdulás 1893-ban Debrecen szab. kir. város társadalmában, midőn megindult az akció, hogy a debreceni főiskolával kapcsolatos, egy teljes bölcsészeti kar, mint főiskolai tanárképző és egy, esetleg a kolozsvári egyetemmel kapcsolatba hozható református teológiai kar felállíttassék. Ma már tullepte a városból megindult lelkesedés árja a határt. *Debrecenben tudományegyetemet kell felállítani*, (Hosszantartó lelkes éljenzés és taps) hogy Debrecen város ősi tanintézete, a kollegium, illetve akadémiaja *egyetemi magaslatra emelkedjék*.

Több, mint egy évtizede annak, hogy a felső oktatás megoldatlan kérdései során a harmadik egyetem felállítása szóba került. Az eszme életrevalóságát és megvalósításának szükségességét senkisé nem vonhatja már kétségbe, ha meggondoljuk, hogy Magyarország 20 milliót számláló lakosságának tudományos műveltség iránt formálható igényeit két egyetem és néhány kiépítetlen, elszigetelt akadémia által sehogysem lehet megnyugtató mértékben kielégíteni. Tudom, hogy sok város versenyez a harmadik egyetemért; sok indok hozható fel hazánknak kiválóbb metropolisai mellett, egy azonban kétségtelen, hogy Debrecenben van Magyarországunk az egyetemek után legnagyobb és legnevezetesebb ősi tanintézete, az a tanintézet, mely mostani kiegészítetlen állapotában is tizenöt rendes akadémiai tanszékekkel, sőt ha a kilátásba helyezett tanszékeket is számítjuk, huszonkét tanszékekkel képes az egyetem alapításához hozzájárulni. E tekintetben Debrecennel egy vidéki város sem versenyezhet és én minden erőmmel oda fogok hatni, hogy a harmadik egyetem fel-

Glück József

üveg-, porcellán, kőedény és lámpa kereskedése DEBRECZEN, Plac utca 6. sz.
(Nagytemplommal szemben) Nagy raktár kiházasítási cikkek, alpakka áruk, tükrök, majolika, vasa, mint üveg és porcellán disztárgyakban. — **Képfertőzési és épületfényvezérlési vállalat.**
Viszonteladóknek legelőnyösebb bevásárlási forrás. Legszigorúbb szabott ár.

állításánál Debrecen jogos és a multban gyökerező igényei a kormány által figyelembe vétnének. (Viharos tetszés.)

Az egyetemnek fontos politikai misztója van. E szempontból is Debrecen elsőrangú igénytel bír az egyetem felállítására. E kollégium egyik kiváló ereje az volt, hogy noha felekezeti lett felállítva, a felekezeti sohasem domborodott ki sem a tanításban, sem a tanítványok magaviseletében. E főiskola előbbrevitelének ügye nemcsak helyi, de országos érdek, e tekintetben mindenkinek meg kell tennie kötelességét. Az egyetem felállítása Debrecen város intelligenciájának nivóját oda emelné, hogy e némes város e tekintetben is közvetlenül a fő- és székváros után törekedjen a jótékony hatású fényességével messze kitűnni a többi nagy vidéki városok társaságából.

(Az 1848. XX.)

Az 1848. XX. törvénycikk végrehajtásáról is meg kell emlékezni, amidőn programot adok Debrecenben. Hiszen megbecsülhetetlen, hogy a protestáns felekezetek és a többi bevett vallásuk erkölcsi és anyagi érdekei az 1848. XX. t. c. szellemében még kielégítést nem nyertek. Követeljük a bevett vallásfelekezetek között a jogegyenlőség és viszonyosság megvalósítását az élet minden viszonylataiban és az 1848. XX. t. c. által kilátásba helyezett államsegélynek oly módon és mértékben való megállapítását és biztosítását, mely ezen egyházak közművelődési szükségleteit teljesen kielégíti. Az 1848. XX. t. c. megvalósítását csakis egy minden felekezeti ségtől ment, teljesen liberális kormánytól várhatjuk, és ép azért világosan kifejezésre kell juttatni, hogy az 1848. XX. t. c. rendelkezései, melyek a bevett vallásfelekezetekre vonatkoznak, kiterjesztendők izraelita polgártársainkra is, akik csak későbbi törvénnyel lettek recipiálva. Annival is inkább helyénvaló ezen kiterjesztés, mert a 48-as törvényhozás állami ügynek tartotta fenn az egyház ügyét; már pedig ha van anyagi törvényünk, mely a bevett vallásuknak jogegyenlőségét biztosítja és segélyre való jogát megállapítja, akkor nem lehet és nem szabad disztinválni abban, hogy az egyes vallásfelekezetek, mikor lettek bevett vallásfelekezetek? Az 1848. XX. t. c.-nek, mint alaptörvénynek jótéteménye az analógia legis helyes értelmezésénél fogva kihat a későbbben bevett felekezetekre is. Erre vall az 1895. XLII. t. c. kitétele, hogy az 1848. XX. t. c. rendelkezései tekintetében e hazában bevett minden vallásfelekezetre nézve különbség nélkül tökéletes egyenlőség és viszonyosság állapíttatik meg.

(Debrecen érdekel.)

Legyen szabad nekem, mielőtt beszédemet befejezném, egy-két szóval reflektálnom a speciális Debrecen városi viszonyokra. Kijelentem és ne méltóztassék ezt rekriminációképen venni, csak mint tényt konstatación, hogy feladatomból az lesz, hogy a jövőben Debrecen szab. kir. városának ügyei a kormánytól ne kezeltesse oly módon, mint eddig. (Zajos éljenzés.) A kormány sohasem részesítette Debrecen városát azon figyelemben, melyet e város lakosságának számánál, intelligenciájánál, vagyónánál fogva méltán elvárható volna. Az utolsó években például Debrecen város házi ezredét, a híres és vitéz 39-es gyalogezredet, amelyet Debrecen némes ifjai alkotnak, Debrecenből Boszniába helyezték át. Elvitték innét a katonai zenekart, sőt még önkéntességi iskola sincs ebben a városban, ugy, hogy az egyéves önkéntesek kénytelenek, mint a legkisebb 5-10,000 lakóú városból, messze vándorolni, hogy katonai kiképzésben részesedjenek. Ez történt annak dacára, hogy három képviselője van e városnak, az egyik kerületnek képviselője meg épen hadügyi előadó is volt! (Zajos derűtség!) Nem akarom felsorolni e panaszpontokat, csak egy-két példát fogok

kiragadni: itt van például a debreceni vasút, még mindig nincs önálló vonatja Debrecennek, sőt átmeneti kocsijait is elvették és csak most, az új éra segített némileg e bajon. Ezek ugyan mind részletkérdések, de bevilágítani engednek abba, hogy e város érdekképviselője, midőn az összejutkozásba nem jutott a közzel, nem volt oly hatékony a multban, mint amilyeneknek kell lennie a jövőben. (Élénk éljenzés.)

Tisztelt polgártársaim! A gróf Kuen-Héderváry Károly miniszterelnök által alkotott pártnak programját e párt neve mutatja legjobban. A nemzeti munkapárt 67-es alapon létesült, célja a pártpolitikai korlátokat eltávolítani, közös munkára egyesíteni a nemzet erőit, szociálisan tömöríteni az egész nemzetet, nemzetiségi, faji, vallási különbség nélkül. Az állam, a társadalom összes belső berendezésének a változott viszonyokhoz képest új, szociális felépítéséről van szó, egyszóval és röviden: az új Magyarország megalapításáról.

Folytatni fogjuk azon reform-munkálatokat, amelyeket száz évvel ezelőtt inau gurált a nagy Széchenyi. Ehez a munkához kérem az önök támogatását s ehhez ajánlom fel az én becsületem, lelkes közreműködésemet.

Szociális rem akaró, meg-megújuló lelkes viharos éljenzés és taps követte a nagyszerű programbeszédet. A választók fölemelkedtek helyükre és sergestől tödu tax az eseményhez, hogy üdvözlőjek magyogó okfejtéséir: a nagyszerű képviselőjelöltet, aki mélyen megrhatva a polgárság tünető o: a: ciójától, hajlongva köszönte meg a meleg ünnepiést.

A polgárság köszönete.

A lelkesedés zajának csillapultával S.ántó Győző nagygyáros emelkedett szószárra.

— Az itt acólosan tömör sorokban egybegyűlt lelkes választóközönség nevében ügymond — hálas köszönetet mondok a mi szeretett képviselőjök öntöknek azért a nagy tudásra eliló, ékesen szóló tanításért, melyben bennünket résztesíteni szives volt. Nagyszerű okfejtésével bevilágított ó a politikai utveszít minden rejtkébe s az ó utatvása folytán könnyű már a mi dolgunk. Mi köve ni fogjuk ót s azt a zászlót, melyet kezében hord. Mert hiába van meg az órk lezürödött igazság, az egymagában nem győz, csak akkor diadalmaskodik, ha küzdünk mellette. Végül felszólította a polgárságot, hogy a döntés napján ugyanolyan lelkesedéssel, zárt sorokban induljanak az útjöz tbe, amilyen lelkesedéssel s amilyen impozáns tábora verődve most itt megjelentek. (Leikes éljenzés)

Héderváry és Tisza üdvözlése.

Megyery Pál dr. elnök intézett még néhány buzdító szót a választókhoz. Az elnök indítványára nagy lelkesedés közben határozta el a nagygyűlés, hogy Kuen-Héderváry gróf miniszterelnökhöz és Tisza István grófhöz üdvözlő táviratot küldjön. A miniszterelnököt ezzel a távirattal köszöntötték:

Nagymelóságu

gróf Kuen-Héderváry Károly miniszterelnök ur. ak.

Budapest.

Dr. Papp József, a debreceni II. kerület nemzeti munkapártjának jelöltje lelkes hangulat mellett tartotta meg programbeszédét. Ebtől az alkalomból van szerepsének Nagymelóságotát hódolatteljes tisztelettel üdvözlöni.

Dr. Megyery Pál pártelnök.

Dr. Balogh Géza jegyző.

Ugyanez volt a Tisza István grófnak intézett üdvözlő ürgöny szövege.

Megyery Pál dr. elnök ezután berekesztette a nagygyűlést.

Kedves ajándékkal lepte meg a pártvezetőség a választóközönséget. Papp József dr. arcképéről levelezőlapokat készített s a nagygyűlés végeztével szétosztá azokat a választók között, akik a népszerű képviselőjelölt lelkes életébe közben tároztak a terezből.

A II. kerületi Nemzeti Munkapárt választási pártirodája a Bika-szálloda cukrásztermében van. Felvilágosítással egész napon át készséggel szolgál a párt vezetősége.

Az új gör. kath. templom.

Fényes felszentelési ünnepély.

A debreceni görög katólika hiekek új templomát fényes ünnepség keretében szentelték föl vasárnap déleltt Firczak Gyula munkácsai püspök. A templomszentelés magasztos aktusán Debrecze város társadalmi felekezeti különbség nélkül megjelent s az ünnepég némesak belsőleg volt emelkedett, hanem külsőleg is impozáns látványt nyújtott.

A felszentelési ünnepéről szóló tudósításunk itt következik:

Az új templom.

Debreczen görög katólikusai már évek óta nélkülözik az istenházát, amelynek felépítésére az utolsó négy évben történt komoly lépések. A templom épi észére 1906. év végén minden intézkedést megtettek, úgy hogy 1907. évben már hozzakezdték az alapövek felrakását. A templom terveit Babula János budapesti műépítész tervezte. A szép templom két és fél év alatt készült el. Igen izleles a belső része a templomnak. A nagy kupola pazar aranyozással van kifestve. Az oltár menyezetes. Három pad sor van a templomban. Oldalvast mellékoltárokkal.

Vasárnap reggel kilenc óra tájban a Szent Anna-oltár végén levő térségen több ezer főre menő közönség volt együtt. A vidéki görög katólika egyházakból nagyon sokan jöttek a debreceni ünnepségekre.

A templomszentelés.

A közönség egyre gyülekezett. Debreczen társadalmának számos kitűnősége, a hatóságok, többi egyházak, iskolák, testületek mind képviseltették magukat az ünnepségen. Debreczen város tanácsa, a törvényhatóság számos tagja jelent meg a felszentelésnél. Az óriási közönség sorában ott láttuk Erdős Lajos püspököt, Domahidy Elemér főispánt, Wespéry Zoltán nyug. főispánt, Vecsey Imre főjegyzőt, Márk Endrét, Marenzi gróf tábornokot, Szele György lelkészt, Gróh Ferenc prépostot, Szavay Gyulát, Szentkirályi Tivadart, Karay Sándort, Erdős Józsefet és még számos előkelőséget.

Egynegyed tízre járt az idő, amidőn az új templom barangjai megszóltak s az egyházi lak felől Firczak Gyula püspök számos magas méltóságot viselő paptól kísérvé a templomhoz jött.

A főbejáratnál a hiekek magyar nyelven imádkoztak s a püspök a bezentelést végezte.

Mikor a püspök a templom körül elvégezte a szertartást, kíséretével a templomba jött, ahol imádkozott. A mennyezetes oltár asztal végezte a beszentelést, a melynek bevégrése után gyönyörű prédikációt tartott. A püspök a hieket hasaszere tetra, vallásosságra buzdította.

Ezután szent misé volt, amely hosszabb időt vett igénybe.

Weisz Adolf posztó kereskedése ideiglenesen a főtözsdével szemben levő bódében.

A templom falára márvány táblát erősítettek, amelyen ez a felírás van:

Építé

Isten dicsőségére, a boldogságos szűz tiszteletére, a debreczeni gör. katolikus hívek lelki épülésére, X. Pius papa, I. Ferencz József király, Firczak Gyula püspök v. b. t. t., Pap János lelkész, Kerekes G. a világi elnök, dr. Ba csinszky Vladimir társelnök, Stefan V. László és Róna László gondnokok idajében 1907—1910 években. — Fel- szentelést nyert 1910. évi május 22-én.

Diszebéd és hangverseny.

A templomszentelés délelőtt 11 óra után ért véget.

Délben társasbéd volt a Bika-szálló diszteremben, amelyen nagy és előkelő társaság jelent meg. A diszében megjelent Debreczen városának szíve java. A harmadik fogásnál felköszöntött mondott Firczak Gyula püspök a királyra, Vecsey Imre főjegyző Firczak püspökre, Kovacs Gyula alispán szintén Firczakot éltette. Felköszöntöket mondtak még Matracskó katonok, Papp Antal prelat, dr. Álmos Zoltán törvénytörvénybíró, Erőss Lajos püspök és még számosan.

Az ünnepségeket este folytatták. A nagyteremben 8 órakor hangverseny volt díszes közönség jelenlétében. A hangverseny az ungvári püspöki templom vegyeskara szerepelt igen nagy hatást kelteve. A érváló énekkar előadott hangversenyszámait zúgó tapsokkal jutalmazta a nagyszámban megjelent közönség. Zajos sikere volt a hangverseny többi szereplőinek is.

Az egyetem Debreczené.

Molnár Viktor nyilatkozata.

Az a hatalmas küzdelem, amely Magyarország harmadik egyeteméért már hosszú idő óta folyik a nagyobb városok között, most egy jelentős államférfi nyilatkozata révén rendkívül jelentős fordulóhoz jutott. A minap főmértült egy hír, hogy a városoknak ebben a versengésében Debreczen győzött. A hír valósága iránt egy fővárosi hírlapíró kérdést intézett a legilletékesebb tényezőhöz, Molnár Viktor vallás- és közoktatásügyi államtitkárhoz, aki így nyilatkozott:

— A hír, hogy a kormány Debreczennek i élte a harmadik egyetemet, ebben a pozitív formában nem igaz. Tény, hogy a kultuszminisztérium mostanában foglalkozott a harmadik egyetem fölállításának kérdésével és pedig abból a szempontból, hogy a városok közül anyagi tekintetben melyik volna legalkalmasabb a harmadik egyetem felállítására. S kitünt, hogy ebből a szempontból tényleg Debreczennek van a legtöbb jogcíme az egyetem elnyerésére, mert Debreczen város közönsége ajánlotta föl az egyetem céljaira a legnagyobb összeget. De sem a legutóbbi, sem az azelőtt való miniszteri tanácskozás a dologgal konkrét formában nem foglalkozott még.

Ez ugyan nem határozott kijelentés, de aki tud a sorok között olvasni, az láthatja, hogy a harmadik egyetem sorsa eldőlt, még pedig Debreczen javára.

Szávay Gyula képviselőjelölt

A nyiregyházi nemzeti munkapárt léptette föl.

A nemzeti munkapárt föllépésének egyik fölötté becses eredménye mutatkozik abban a tényben, hogy képviselőjelöltjei neves politikusok, közéleti kiválóságok, országos hírv tudósok előkelő irodalmi férfiak sorából kerülnek ki. Ugy látszik, hogy a nemzeti munkapárt nemcsak az ország békés és munkás fejlődésének reneszánszát fogja megalapozni, hanem visszaállítja a magyar parlament régi előkelő nivóját, amikor még nem irástudatlan vásári komédiások, hanem komoly, képzett képviselők intézték az ország sorsát a magyar törvényhozás házában.

A nemzeti munkapárt zászlaja alatt nem fognak nagyotkörü, de üresfelü anal fabéták bekerülni a képviselőházba, nem fogják apró politikai stréberek megfertőzni az országgyűlés házában levegőjét, mert a nemzeti munkapárt komoly és értékes törvényhozókat ültet a képviselői székekbe.

Ez a törekvés adja a magyarázatát annak, hogy a mostani választáson mért alkonyult be hirtelen az apró helyi nagyságoknak, üresfejú kis fiskálisoknak, akik a koalíció uralma alatt annyira felszaporodtak a képviselőházban. Minden intelligens választókerület országos nevű jelölt után nézett, hogy a volt koalíciós analfabéták helyett méltó tudású és képzettségű férfiak képviseljék őket a törvényhozó testületben.

Ebből a nézőpontból tekintve a politika eseményeit, a legtermészetesebbnek tartjuk, hogy a nemzeti munkapárt jelöltjeinek névsora oly súlyos névvel gyarapodott, mint a Szávay Gyuláé. Mint már megírtuk, a szabolcsvármegyei nemzeti munkapárt Szávay Gyulát kérte föl a jelöltség előállítására és Szávay, engedve a megnyilatkozott nagy szeretetnek, kibontotta a nemzeti munkapárt zászlóját Nyiregyházán. A nemzeti munkapárt országos bizottsága örömmel vette tudomásul a szabolcsvármegyei munkapárt jelölését és a jelöltet a legteljesebb erkölcsi támogatásáról biztosította. Erről a választásokat vezető Jeszenszky Sándor miniszterelnökségi államtitkár ma hivatalosan értesítette Szávay Gyulát.

Nyiregyháza városának, ennek az igazán szép kulturéletet élő városnak, a legigazibb hódolást kell a lábai elé raknunk, hogy azon a szellemi magaslaton áll, amelyen a Szávay Gyulákat látja méltónak képviselői állásra.

Bizonyos, hogy Szávay Gyula egyik ékessége lenne a magyar parlamentnek. Azon kevesek közé tartozik ő, akikben a nagy tudás, az imponáló szakképzettség ragyogó szellemmel és lebilincselő szónoki képességgel párosul. Az a politikai tisztánlátás, kemény logika, puritán és becsületes hazaszeretet, ami oly pregnáns sajátja Szávay Gyulának, oly politikai pályát jelöl ki számára, mint csak a leghivatottabb politikusoké. És bár más lapra, az irodalomtörténet fényes

könyvébe tartozik, az országos nevű költőt is megtisztelte benne Nyiregyháza, mikor a mandátumával megkínálta. A magyar parlament nagyobb díszet nyer egy Mikszáth Kálmánnal, egy Szávay Gyulával, egy Kozma Andorral, mint száz Justh Gyulával, vagy Meskó Lászlóval, Szávay nyiregyházi ellenjelöltjével.

Nyiregyháza városának kulturális mozgalmái előkelő helyet vívtak ki a magyar közvélemény előtt. Szávay Gyula jelölése meg fogja sokszorozni a tiszteletet és elismerést, melylyel a várost a művelt magyar közönség körülveszi, mert amily szegénységi bizonyítvány egy kerületre nézve, ha példának okáért egy sehol nem ismert Körösi Kálmán nevű egyén képviseli azt, annyira emelkedik az ország szemében az a város, mely a Szávay Gyulák nevén át vésti be magát a köztudatba.

Szavay Gyula csütörtökön délután tartja Nyiregyházán programbeszédét Debreczenből barátainak s a közgazdasági és politikai élet vezéreinek díszes társasága kíséri át.

Miniszterek programbeszédjei.

A politika vasárnapja.

A választások előtt tegnap volt az utolsóelőtti vasárnap. Természetesen a politika lefoglalta a maga számára ezt a napot és heves agitációt fejtett ki. Miniszterek is beszéltek és fontos nyilatkozatokat tettek.

A miniszterelnök programbeszéde.

Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök tegnap mondott programbeszédet a budapesti Belváros választópolgárai előtt. Eziránt a beszéd iránt igen nagy érdeklődés mutatkozott.

A miniszterelnök elmondta, hogy programja marad a régi: megállani Deák politikája mellett. Aztán így folytatta:

— Ha látjuk, hogy újra felébredt az országban a forradalmi hangulat, a mely szünetelni készítette az országgyűlés működését, akkor újabb forradalmat élünk át. Forradalom az is, hogy a nemzetnek egy része megakadályozza azoknak működését, akik hivatva vannak az ország sorsáról gondoskodni. Épen olyan forradalom ez, mint a királyok elleni forradalom és amily végzeteseknek mutatkoznak a királyok elleni forradalmak, épp oly végzetesek ezek a forradalmak is. A forradalmat nemcsak el kell kerülni, hanem legyen bátorságunk vele szembeállani, apró gyökereiben megölni, irtani és pusztítani.

A koalíció működését vázolván, rámutatott arra, hogy az ország költségvetése megromlott, deficitel záródik.

— És ha keresem ennek okát — ugymond — nem mondhatom, hogy akarattal vezették az országot e helyzetbe. Bele kényszerültek, mesterségesen kellett politikájuknak erőt teremteni és erre más út nem volt, mint a költségek szaporítása. Ajándékokkal kellett megnyerni az ingadozó lelkeket. Rövid négy év alatt a kiadások negyven szá-

Megnyilt Fehér J. új butornagyáruháza Feltűnő olcsó árak. Hunyadi-utca 17.

zalékkal emelkedtek, holott a természetes emelkedés csak öt százalék.

A miniszterelnök másfélórás beszédét zajos tetszéssel fogadta a nagyszámu hallgatóság.

Lukács László programbeszéde.

Lukács László pénzügyminiszter Kör-möcbányán mondotta el tegnap programbeszédjét. Igen lelkesen fogadták. Ő is megemlékezett a koalícióról és ezt mondotta róla:

— Hogy a koalíciót nem elvi törekvések, hanem a hatalom utáni vágy hozta össze, azt legfényesebben bizonyítja az a körülmény, hogy a koalíció kormányra jutott egy olyan program alapján, amely nem volt az ő programja, amely rá oktrojáltatott felülről, amelyben egy hajszálnyi közeledés sem volt az ő álláspontjához, amelyben semmiféle koncesszió nem foglaltatott abban az irányban és azon követelésekkel szemben, amelyek miatt a koalíció rövid idővel ezelt az országot majdnem lázadásba vitte, de foglaltatott olyasvalami, ami a koalíciónak nem kellett: az általános választójog megvalósításának kötelezettsége, amit a koalíciós pártnak többsége kezdettől fogva perhorreskált és megvalósítani nem akart.

Ezután megemlítette, hogy a koalíció rosszul gazdálkodott az ország pénzügyeivel, olyan rosszul, hogy még Wekerle nagy zsenije sem segíthetett rajta. Vázolta azt az eshetőséget, hogy az új parlament megint a 67 és 48 jelszavak tülekedésének helye lesz. Ez nagy szerencsétlenség lenne, de azért erőszakhoz csak akkor kell nyulni, ha az erőszak célra vezet.

A választói jog dolgában egyetért a miniszterelnökkel. Kijelentette, hogy ő nem fél attól, hogy a választói reform a magyar államiságot fenyegetni fogja.

— Azt tartom — mondotta — hogy egy államban egy nemzetnek a szupremáciája nem egy mesterséges tákolmány, amelyet egyik napról a másikra különböző törvényhozási vagy más intézkedésekkel megteremteni vagy megszüntetni lehet. De ha vannak olyanok, akik félnek a nemzetiségi veszedelemtől, ezek konzekventer csak úgy járnak el, ha ezzel a veszedelemmel szemben alkalmazkazzák azt az orvosszert, amely e tekintetben a leghatályosabb, a legbiztosabb és amelyre nemcsak a nemzetiségi veszély miatt, de számos okból van szükség és ez az állami adminisztráció behozatala. Meltóztassék az illetőknek erre az álláspontra helyezkedni, mert tagadhatatlan, hogy hatalmasabb ellenszere a nemzetiségi veszedelemnek nincs, ha az adminisztrációt államosítjuk és e tekintetben sohasem volt előttem érthető és megfogható az az eljárás, amelyet e tekintetben a koalíció követett. A koalíció félt a nemzetiségi veszedelemtől a választójogi kérdésben és ahelyett, hogy ennek a veszélynek elhárítására a legtermészetesebb, kézenfekvő eszközt vette volna igénybe, éppen az ellenkezőjét tette: az állami adminisztrációnak még a gondolatát is kitorlta törvénykönyvünkől. Ezt a logikát, megvallom, nem értem.

A bankkérdésről így nyilatkozott:

— En elvileg a jelenlegi bankrendszer fentartása mellett vagyok és csak abban az esetben térnék el ettől az alaptól, ha a privilégium megújítása iránti tárgyalások alkalmával arra a meggyőződésre jutnék, hogy az érdekelt többi faktorok, akiknek e dologhoz hozzászólni joguk van, igé-

nyeinket nem respektálnák, amely esetben kénytelen lennék magam is az önálló jegybank álláspontjára helyezkedni.

Hieronymyi Iglón.

Vasárnap délelőtt tartotta meg az iglói bányászterem zsufolt választóközönségének programbeszédét Hieronymyi Károly kereskedelmi miniszter.

Azon meggyőződésének adott kifejezést, hogy az ország intelligenciájának igen nagy többsége a munkapárttal tart. Azután áttért az ellenzéki obstrukció óriási hátrányainak ecsetelésére. Az obstrukció, élesen elítéli annak gátat kell vetni.

Foglalkozik a két függetlenségi párt politikai programjával. A Kossuth-párt a fokozatos gazdasági önállóságot akarja, míg a Justh-párt azonnal kívánja az önálló bank felállítását. Hieronymyi szerint téves a függetlenségi pártok által hirdett azon elv, mintha az önálló magyar bank előkészítője lenne az önálló vámterületre való átmenetnek.

Az önálló vámterület az önálló bank előzetes felállítása nélkül is megvalósítható. És bár az önálló vámterület kérdése ezidőszere még nem aktuális, mégis szónok hazafias kötelességének tartja, hogy a nemzetet az Ausztriától való gazdasági különválás veszélyeire figyelmeztesse.

A miniszter ezután Apponyival polemizál, akinek téves állításait kellőleg helyreigazítja.

Hieronymyi most áttért a tárcája köré eső ügyek megbeszélésére. Foglalkozik az iparfejlesztés kérdésével, amelynek első feladatául az export biztosítást mondja. Részletesen foglalkozik a tárcája körébe vágó összes ágazatokkal és kijelentette, hogy ezek minden részlete a kormány leg gondosabb támogatására számíthat. Végül bizalmát fejezte ki az iránt, hogy a kormány és a munkapárt törekvései sikerülni fognak. A programbeszédet nagy tetszéssel fogadták.

Székely Ferenc Marosvásárhelyen.

Székely Ferenc igazságügyminiszter vasárnap délelőtt Marosvásárhelyre utazott. A pályaudvaron s bevonulásakor lelkes ünneplésben részesítették. A miniszter délelőtt küldöttségeket fogadott, melyek a megye alispánjának, Köllő Ignác vezetésével járultak eléje.

Székely délután mondta el programbeszédét, mely után óriási óracákkal ünnepeiték. A marosvásárhelyi szocialisták értekezletet tartottak, melyen elhatározták, hogy a miniszter tiszteletére fátylasmenetet rendeznek.

A kulturpalota helye.

Értekezlet a városházán.

A közművelődési ház építése ügyében nagyfontosságú értekezlet folyt le ma délután a városháza kistanácstermében. A muzeumok és könyvtárak orsz. főfelügyelője leküldötte Szalay Imre helyettes főfelügyelőt, a nemzeti muzeum igazgatóját és dr. Hüttl Dezső műépítész országos felügyelőt, hogy a muzeum és közművelődési ház számára figyelembevehető területeket megjelöljék s közgyűlési határozathozatal előtt azokra nézve szakértői véleményt mondjanak.

Legelőször is K. Tóth Mihály dr. tanácsnok, Löfkovits Arthur muzeumigazgató és Zoltai Lajos muzeumőr kíséretében megnézték a Kossuth, Csapó, Péterfia és Hatvan-utcaiban ajánlott különböző telkeket. Majd délután az ezen alkalomból összehívott értekezleten fejtették ki a magok minden oldalról megvilágított felfogását a muzeum- és kultúrház elhelyezésére nézve. Az értekezlet az 6 véleményök alapján célszerűségi, esztetikai, világítási, tűzbiztonsági

stb. szempontok mérlegelésével a közművelődési ház helyéül elsősorban a színház szomszédságában lévő telkeket, másodsorban a Hatvan-utcai Csokonai-ház telkét, harmadsorban a Csapó utcai Berzöfi-féle ház telkét javasolja.

Hüttl Dezső dr. a főfelügyelőség műszaki szakértője a Kossuth-utcai helyre nézve olyan előnyös megoldási módozatot terjesztett elő, amely bizonyosan kielégíteni és megnyugtanni fogja azokat is, akik e helyre a rendőrségi palotát szánták.

Szalay Imre h. főfelügyelő megígérte, hogy a közművelődési ház ügyét a legmelegebben fogja támogatni a közoktatásügyi miniszteriumnál. Az értekezleten a beleg polgármester helyett Vecsey Imre főjegyző elnököt. Jelen voltak a főfelügyelőség képviselőin kívül: Weszprémy Zoltán, Gáresi Kálmán, Simonffy Emil, Csura István, K. Tóth Mihály dr., Löfkovits Arthur és Zoltai Lajos értekezlet-i jegyző.

A III. kerületi választás.

A nemzeti munkapárt a kertségekben.

A debreczeni III. kerülethez tartozó kertségek nemzeti munkapárti választópolgársága tegnap több látogatott pártgyűlést rendezett, hogy a munkapárt programjának részletes kifejtésével s a Láng Lajos dr. kiváló egyéniségére való méltó rámutatással még tömörebb, összetartóbb táborra sorakoztassa a kertségek lelkes, hazafias munkapárti polgárságát.

A Homokkertben.

Tegnap, vasárnap délután 4 órára volt kitűzve a homokkerti választópolgárságnak a homokkerti óvoda udvarára összehívott pártgyűlése Szávay Gyula pártelnök vezetésével hosszú kocsisorban indult a kerület munkapártjának intézőbizottsága a homokkerti felé; Szentkirályi Tivadar, Debreczeni Lajos, Freund Jenő dr., Ujlaky Henrik főmérnök s az intéző bizottságnak még sok tagja foglalt helyet a 15 zászlós kocsiban.

Az óvoda udvarára megérkező intéző bizottsági tagokat a nagy számban összehozott választók lelkes éljenzése fogadta, melynek csillapultával Szűcs József vizsgáló főkalauz, a vasuti alisztek körének volt elnöke köszöntött; a homokkerti polgárság nevében Szávay Gyulát és kíséretét. Kijelentette, hogy azoknak szívvel-udvánnyal fogadja, aki meguava a 48. és 67. örkös szélmalomharót és az eicsépet, tartalmatlan frázisokat, a becsületes munka korszakának elkövetkezését kívánják s felkérte Szávay Gyulát, hogy a politikai helyzet képét tárja fel az egybegyűlték előtt.

Szavay Gyula pártelnök mindenekelőtt tolmácsolta a kerület nagynevű jelöltjének, Láng Lajos dr. volt kereskedelemügyi miniszternek üdvözlését. Felolvasta Láng Lajos táviratát, melyben tudatja az illuzóris jelölt, hogy Khuen-Héderváry miniszter-elnök mai budapesti programbeszéde miatt, mint a Khuent jelölt belvárosi nemzeti munkapárt elnöke, mély sajnálatára nem jöhetett le a pártgyűlésre Budapestről, de szívvel és lélekkel itt van a választói közt. Azt üzeni nekik, hogy a zászló, melyre az ő neve van felírva, nem az ő zászlaja, hanem elveknek szimboluma. Kéri a választókat, vigyék diadára ezeket az elveket.

Domahidy Elemér főispán üdvözlését tolmácsolta ezután Szávay Gyula. A főispán, aki Papp József dr. programbeszédén vett részt, nem jelenhetett meg a gyűlésen, de lelkes buzditását s hazafias üdvözlését küldte. Szávay Gyula ezután főbb vonásokban előterjesztette a nemzeti munkapárt programját, majd kitért a helyi viszonyokra s küzdelemre hívta fel a homokkertiek táborát.

Szávay pompás humorral tette rendkívül szinessé, érdekessé beszédét. Találékon szatirizálta Jánosi Zoltánnak a kerületben tanusított szereplését. Rámutatott, hogy Jánosi naiv ember módjára esdekli szavaktól könnyen hajlítani engedi magát s csodálkozását fejezi ki azon, hogy Jánosi ma ugyanazoknak a pártján buzgólkodik, akik ellen másfél éve a legádázabb harcot vívta. A tavalyi választáson Jánosi Csanakot írni-olvasni nem tudó embernek hirdette a Homokkertenben s most együtt küzd vele, még pedig oly módon, mely nem méltó az ő nemes egyéniségéhez. A munkapárt, bármennyire kínálkozik is erre alkalom, ilyen hangot nem vesz föl s ily támadásokat nem viszoz.

Szávay beszédét lelkes, szünni nem akaró taps fogadta.

Freund Jenő dr. beszélt ezután a polgársághoz. Rámutatott arra a tényre, hogy amíg a függetlenségi és 48-as többség dominált a városházán, addig ez a többség teljesen elzárkózott minden kérésigélő kívánság elől. Csak 1909. január óta, amióta a városi párt alkotja a közgyűlés többségét, vannak a városházán igaz szószólok a kérésigélő érdekeknek. Utalt továbbá arra a szomorú eseményre, hogy a függetlenségi többséggel bíró presbitérium a Varga utcában alapította meg az új református templom helyét és mellőzte a homokkerti jogos kivánságát s a városi bizottsági tagoknak tulajdonrészt 67 es elemeiből álló jog- és pénzügyi bizottság volt az első, amely ki mondta, hogy ha nem a Homokkertenben építik a templomot, egy fillérrel sem járul a költségekhez a város. Hevesen támadta ezután a függetlenségi pártot, ismertette a párt elvtársainak s árulásainak sorozatát, majd megállapította Kőrösi Kálmán politikai pályafutását, mely a nemzeti, szabadelvű-, a Bánffy- s a függetlenségi pártokon vitt keresztül. Abban az egyben igazat adott Kőrösi Kálmánnak, hogy ő egyik tényezője volt a szabadelvűpárti bukásnak, de Kőrösinek későbbi működéséből is örömmel látja az ő mai állásfoglalását, mert ebből azt a következtetést kell levonnia, hogy ehová Kőrösi Kálmán megy, annak a pártnak a temetésére kell készülni. Végül felhívta a polgárságot, hogy ne üljenek fel a maszlagnárt bolondításainak, hanem tartsanak ki a baha boldogulását célzó elvek mellett, a Láng Lajos lobogója mellett.

A beszédet zajos tetszéssel fogadták. Az intéző bizottság tagjai még sokáig együttmaradtak a homokkerti választókkal, akik éltették Láng Lajost, a kerület képviselőjét.

A Varga-kertben.

Az intéző bizottság tagjai átmentek a Varga-kertbe, ahol a Rottmann-féle vendéglő kertjében a Varga-kert, a Boldogfalvakert és a Téglás-kert választói voltak egybegyűlve. A boldogfalvi kert egyik előkelő polgára szép szavakban üdvözölte a pártvezetőséget, melynek nevében Szávay Gyula pártelnök válaszolt rövid beszéddel. Jászai Viktor dr. jogakadémiai tanár, a nemzeti munkapárt főtitkára hatalmas beszédben ismertette a nemzeti munkapárt programját, főleg a népies vonatkozásaiban, általános lelkesedést kelteve. Józsa Vince, Nyiri Ernő dr. intéztek még lelkesítő beszédeket a közönséghez. Kovács József dr., a párt alelnöke óriási hatással támadta a harmadik kerületi függetlenségi párt vezetését. Különösen azt az illetéktelen szereplést ostromozta, amelyet Debreczen város polgárságának kebelében Debreczenbe alig néhány éve bevetődött ember arrogál magának, aki minden lóben kanál.

A kérésigélő választók, akik nagy tetszéssel fogadták a beszédeket, hatalmas táborban sorakoznak Láng Lajos zászlaja alá.

A vasárnapi banketek.

A harmadik kerület választópolgársága vasárnap este a Frohner-szálló disztermében

banketet rendeztek, melyen 250-en vettek részt. Freund Jenő dr. mondta az első tószót, melyben elvívására buzdította a választókat, Láng Lajost éltette. Popper Mór dr. Láng Lajost, Gutfreund Samu dr. a főispánt, Szávay Gyula a párt vezetésében levő segítőitársait köszöntötte fel. Domahidy Elemér főispán gyönyörű hasonlatokban és fordulatokban gazdag, lelkesítő beszédében a nemzeti munkapárt június elseji diadalára írtette poharát. Ezután még számos tószót hangzott el.

A Nánássy-féle vendéglőben is volt vasárnap este pártvacsera, melyet a harmadik kerület gazdaközönsége rendezett. A banketen, melyen mintegy 80-en vettek részt, Bodnár Géza, Freund Jenő dr., Boruzs Mihály és mások mondtak felköszöntőt.

A Székely Társaság közgyűlése.

Beszámoló az elmúlt évről.

A „Debreczeni Székely Társaság” vasárnap, a hó 22-én délelőtt 11 órakor tartotta meg évi közgyűlését a kereskedelmi felsőbb iskola disztermében a székelység ügyének színterén és igaz szívű felekaró ói jelenlétében. A közgyűlésen Lestyán Adorján kir. tanácsos közjegyző elnökölt. A tárgysorozatnak két kiemelkedő pontja volt. Az egyik dr. Deső Kálmán titkár évi jelentése a társaság tevékenységéről, amelynek keretében kiterjedt a múlt év nyarán Debreczenben tartott székely kongresszusra és az azzal kapcsolatos érdekes és tanulságos kirándulásokra. A többiek közt Kassán oly lelkesen fogadták azt a székely csapatot, amely a nagy fejedelem sirhanijára elvitte a székelyek koszorúját, hogy az itt is szép számmal levő székelyek nyomban megalapították a „Kassai Székely Társaságot”, amely azóta sikeresen működik a székelység ügyének szolgálatában.

A másik kiemelkedő pontja a közgyűlésnek Székely Ferenc ügyvezető elnöknek gyűjtő határu beszéde volt a 9 év alatt elért sokrendbeli eredményeiről. Nem kevesebb mint 164 tiszteletet helyezett el eddig a társaság különböző iparágakban. Nagyobb sikereket mutathat fel a társaság a székely házi iparokéval, székely ásvány és gyógyvizeknek terjesztésében, sőt évről-évre többen látogatják Debreczenből és vidékről a kies székely firdőket.

A D. Sz. T. különben a székelységet érdeklő minden kérdésre kiterjesztéi figyelmét. Csendben ugyan, de annál hatékonyabban veszi ki részét a székely akcióból s nem egy hasznos intézkedés egyenesen a mi Székely Társaságunk felépítésének eredménye. Annyi bizonyos, hogy a székelyek közelebbről és jobban ismerik hasznos tevékenységét a mi Székely Társaságunknak, mint mi debreczeniek, aminek legfényesebb bizonyossága az, hogy a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara a D. Sz. T. ügyvezető elnökét Székely Ferenc felmérési felügyelőt már évek óta levelező tagjának választotta, amely megtiszteltetés nagy tevékenységének jutalmul szolgál.

Egyébkép a D. Sz. T.-nak van 36 alapító, 290 rendes, 61 pártoló tagja. A tagsági díjakból befolyó évenként a legkedvezőbb esetben is 640 korona. Ezzel szemben az évi kiadás 2000 koronán felül emelkedik. A bevétel nagyobb részét tehát adományok képezik. Az idén például 2061 korona volt a kiadás, míg a bevétel 200 koronával kevesebb amit az alapítványokból kellett kölcsön venni.

Bejelentette Székely Ferenc ügyvezető elnök a közgyűlésnek azt is, hogy az idén a székely kongresszus augusztus 23-án Gyergyószentmiklóson Borszék-fürdő közelében tartatik meg, mely alkalommal érdekes kirándulásokat tervez. Ugyanis elhatározták

a kirándulók Borszék, Tusnád, Előpatak és Vizakna híres erdélyi fűdőkbe, valamint a romániai Szinajába a román királyi család tartózkodási helyére.

Papp József dr. a Halápon.

Programbeszéd a külsőségi választók előtt.

Papp József dr., a második kerület illesztés jelöltje tegnap este kirándult a kerülethez tartozó Halápra, hogy az ott elterülő külsőségek lakosságával is megismertesse programját.

Papp József dr.-t utjára nagyobb, előkelő társaság kísérte el. A kocsin érkező társaságot Haláp és Csere határán hatvan tagú küldöttség fogadta, mely zászlók alatt, zene- és énekszóval, lelkes éjenzés közben vonult fel. A küldöttség szónoka, Szöllősy Rudolf melegen, a választók szeretetét tolmácsolva üdvözölte Papp József dr.-t, aki meghatottan, pár szíves szóval mondott köszönetet. A küldöttség ezután csatlakozott a képviselőjelölti kíséretéhez s a menet kortesdalokat énekelve vonult be zászlói alatt a halápi csárda udvarára. Itt a Halápról, Csere-ről, Bántról, Fancsikáról összeharaglott választók lelkes éjenzése fogadta az érkezőket. Az éjenzés csillapulásával Papp József dr. a mintegy 400 fnyi közönség előtt, melyet a megjelent választópolgárok s családtagjaik alkottak, hosszabb, zajos tetszésnyilvánításokból sokszor félbeszakított beszédében fejtette ki programját.

— Minden ország támasza, talpköve a tiszta erkölcs, tehát a politikában főképen tiszta erkölcsök után kell törekedni. Az a tesvérháború, mely a függetlenségi pártban kitört, — azol Kossuth Ferenc nyílt szemére lobbanja Justh-nak, hogy ő törte meg a pártegységet, csak hogy hatalomra jusson, Justh Gyula pedig azzal vádolja Kossuthot, hogy titkos megegyezése van a kormányval és hogy titokban kormánypárti, — ez mutatja legjobban, hogy a függetlenségi pártban nincsenek elvek, amelyekért küzdenek, hogy nekik nincs programjuk, hogy ők csak személyes torzsalkodással ütik agyon az ország drága idejét.

Fejtette ezután, hogy a nemzetnek szüksége van a békés munkára, a haladásra, a vagyoni emelkedésre. Justhék megakadályozták ezt a törekvést, a jövőben is megakadályozni s a parlament méltósága ellen törnek. Ők akadályozták meg, hogy a választójog reformja megvalósuljon, noha a király akarta a reformot, hiszen a trónbeszédben is kiemelte ennek a szükségességét. Justhék lemondtak a katonai követelésekről és mindenről, nem adtak a nemzetnek semmit, de megelégedtek azzal, hogy magas hivatalokba jutottak, címeket és kitüntetések kaptak.

Utalt arra, hogy mindenki érzi, különösen a gazdálkodással foglalkozó polgárok, hogy a mai állapotok tarthatatlanok. Ha a függetlenségi pártnak és programnak megvolna az a bűbajos varázsa, melyet kortesfogásként uton-utfélen hirdettek, akkor csak tett volna ez a párt valamit a nemzetért, kiváltképen a gazdaközönségért, hiszen négy évig volt uralmon. De fájdalom, nem csináltak egyebet, csak úgy gazdálkodtak, hogy az ország az anyagi züllésbe jutott. A bajok meggyógyítására tehát nincs más mód, mint a királylyal jó egyetértésben a 67-es alapon folytatni azt a politikát, amely 1904-ig biztosította az ország fellendülését, vagyonsodását és emelkedését.

A választók zajos éjenzéssel fogadták

Legjobb a Békési Róza „Csikós” szappana.

a beszédet és melegen tüntettek Papp József dr. mellett.

A programbeszéd után banquet következett. A külsőségi birtokos gazdák közül többen felköszöntötték Papp József dr. képviselőjelöltet, aki költői szárnyalású tiszteletbeszédet mondott a választók ragaszkodásának megnyilvánulását. Hasonlatot vont Haláp környéke, gyönyörű erdősége és annak kedves tisztaságát meg a gazdálkodó emberek lelki és szívének tisztasága között, majd általános tetszés közepette tett ígéretet, hogy a választókerület minden érdekét, tehát a külsőség érdekét is mindenkor szíven fogja hordani.

A banquet közönsége még sokáig ünnepelte a képviselőjelöltet, aki este tíz órakor távozott külsőségi választóinak lelkes köréből.

A külsőség választóközönségének táborát egyszeriben meghódította Papp József dr. elhangzott programbeszédének s közvetlen modorával és lebilincselő egyéniségével általános szeretetet vívott ki magának közöttük. Előrelátható, hogy a választás napján a külsőségi választópolgárok tömött sorokban fognak az urnák elé járulni, hogy a maguk szavazatával is minél imponzánsabbá tegyék a Papp József dr. diadalmát.

A III. kerületi Nemzeti Munkapárt választási pártirodái

a következő helyeken állítottak fel:

1. A Kossuth-utcai választók részére: **Frohner-szálloda 25. sz. szoba**
2. A Varga-utcai választók részére a **Royal-szálloda cukrászterme** ahol felvilágosítással egész nap készséggel szolgál a párt vezetősége.

HIREK

— **A tiszántúli egyházkerület közgyűlése.** A tiszántúli református egyházkerület holnap délelőtt kezdi meg tavaszi rendes közgyűlését, a főiskola dísztermében. Ma délután az esperesi értekezletet tartották meg.

— **Papp József dr. ünneplése.** A második kerületi nemzeti munkapárt választói a Frohner-szálló dísztermében ma este nagyszabású bankettet rendeztek, amelyen a 400 főnyi közönség lelkesen ünnepelte a kerület népszerű képviselőjelöltjét, Papp József dr.-t. Az első felköszöntőt Szántó Győző nagygyáros mondta a képviselőjelöltre. Papp József dr. tiszteletbeszédében frenetikus hatás mellett mutatta ki, hogy a nemzeti munkapárt nemhogy feladta volna a nemzeti jogokat, hanem egyenesen konzerválta azokat. A választókért ültette poharát. Domahidy István viharos tetszésnyilvánításoktól kísérve a nemzeti értékek fölött örökös nemzeti munkapárt egyik méltó exponensét, Papp József dr.-t éltette. Domahidy Elemér főispán szólalt fel ezután és stílárú szépségekben s belső kvalitásokban egyaránt gazdag tiszteletbeszédében a debreczeni nemzeti munkapárt vezetőit köszöntötte föl. Megyery Pál dr. pártelnök Tisza Istvánra mondott tiszteletbeszédet. Rédei Rézső dr. a családiasuk által a munkapártba vezetett volt függetlenségi üdvözölte. A lelkes társaság a késő éji órákig Papp József dr.-t ünneplve maradt együtt.

— **Firozák püspök a városházán.** Firozák Gyula munkácsi gör. kath. püspök ma délelőtt látogatást tett a városházán, hogy köszönetet mondjon a városnak a debreczeni gör. kath. egyházközösséggel szemben tanusított áldozatkészségéért. A püspököt a városi tanács fogadta s látogatását Vecsey

Imre főjegyző és Tóth Mihály dr. kultúr-tanácosos adták vissza.

— **A szabad iskola és a város.** A szabad iskola, ez a föltötte értékes kultúr-intézmény azzal a kérelemmel fordult a városi tanáchoz, hogy jövő iskolai évre is adja meg a város a múltban élvezett 230 korona pénz- és 270 korona nyomtatási segélyt. A tanács, minthogy a múltban azzal a föltötellel adta volt meg minden alkalommal a segélyt, hogy a szabad iskola vezetősége a költségvetést a város költségvetésének összeállítására előtt mutatja be a tanácsnak s ezt az iskola eddig mindenkor elmulasztotta, a segélyt mai ülésén megtagadta az iskolától. Semmiképpen sem helyeselték a tanácsnak formai indokból hozott határozatát, amely mindenkivel szemben elfogadható, csak éppen a szabad iskolával szemben nem s bizonyosra vesszük, hogy a közgyűlés túl fogja tenni magát — a városi tanácsot talán köté formálitáson és a jövő évre is megadja a megérdemelt segélyt a szabad iskolának.

— **Debreczeni urleányok az Országos Zeneakadémián.** A debreczeni Zeneakadémiának és pedig Verlin Sádornénak növendékei közül a debreczeni előkelő társadalom két fiatal urleány-tagja: Freund Erzsike és Simonffy Irénke pénteken tettek le az Országos Zeneakadémián a zongoratanzszakból a vizsgát. Mindketten kitűnő eredménnyel vizsgáztak. A P. Nagy Zoltán vezetése alatt álló zenekonzervatórium növendékei közül ugyanott szintén igen szép eredménnyel vizsgáztak Mező Mariska és S. Szabó Emma.

— **A Kossuth-szobor pályázat zsűrije.** A debreczeni Kossuth-szoborra kiírt második pályázat zsűrije holnap, kedden délelőtt fog első ízben összeülni. Az elnöki széket a gyöngékedő polgármester helyett valószínűleg Vecsey Imre főjegyző fogja betölteni.

— **A debreczeni lóversenyek.** A Debreczeni Lovaregylet május 28-án és 29-én, szombaton és vasárnap rendezi a debreczeni lóversenyeket, mindkét napon hat-hat futammal. A versenyen katonatisztek, urleányok és belföldi professzionátus lovasok vesznek részt.

— **Hamburgi egyület Debreczenhez.** A hamburgi osztrák-magyar egyesület anyagi támogatásért fordult Debreczen városához. A város a hamburgi magyar egyesületnek már szavazott meg segélyt s ezzel az indokkal a tanács mai ülésén elutasította a kérelmet.

— **Mikor a várótermi portás feledékeny.** A nagyváradai pályaudvaron vasárnap reggel parjatrítító eset történt. A Kőozsvár felé induló személyvonatra beszállást a portás elfeledte a sokaság kikiáltással tudtuladni s ezért a közönség nagy része lemaradt a vonatról. Az utasok a forgalmi hivatalt valóságos ostrom alá vették, jegyeiket visszaváltották s sokan kártérítési pört indítanak az államvasutak ellen.

— **A ref. tanítók majálisa.** Szombaton este zajlott le a református tanítók majálisa. Szép számú közönség gyűlt össze ez alkalomból a nagyerdei Dobos pavilonban. A bevezető hangverseny egyes számait élvezettel hallgatta a közönség. Drumár János zongora játéka művészi színvonalon állott s a Hebridák dalának interpretálásával zűgő tapsvihart s általános elismerést aratott Kovács János „Ersők és gyöngé férfiak” című humoros felolvasása szintén nagy hatást keltett s mindvégig dörögésben tartotta a hallgatókat. Kedves jelenés volt Szombathy Mária, kinek ügyesen s művészetel elődött monológját egy egy rövidebb számmal meg is kellett toldania Hangverseny után táncra perdült a fiatal-ág s

kivilágos kivirradtig maradt együtt a társaság.

— **Gyújtogató villám.** Tegnap délután fél három órakor nagy vihar vonult át Püspökladányon. Egy hatalmas villámcsapás Fazekas Lajos istállóját érte, mely a szakadó eső dacára leégett. A kár ötszáz korona.

— **Orvosi kísérletek a würzburgi királyi klinikán,** mely Németország egyik legtekintélyesebb tudományos intézete, a következő eredményre vezettek: „A természetes Ferencz József-keserűviz biztos hashajtó hatású és semminemű kellemetlenséget nem okoz. Még oly esetekben is, amikor nagyon érzékeny beleknél alkalmazták, a „Ferencz József“-keserűviz fájdalom nélküli székelést eredményez.” Kérjük a bevásárlásnál natározottan valódi „Ferencz József” keserűvizet és ne fogadjunk el kevésbé értékes hashajtószert.

— **Céllövölde a Nagyerdőn.** Egy Kopecky Antal nevű vállalkozó céllövöldét akar felállítani a Nagyerdőn s engedélyt kért a városi tanácsától a bódé elhelyezésére a nagyerdei játéktér mellett. A tanács az ügyet véleményadás végett Török Gábor főerdésznek adta ki.

— **A repülő csendőr.** Az Arany Bika Mulató népszerű komikus, Hunyadi Emil nagyszerű új műsorral fogja debreczeni híveit meghódítani. Mulatságos új kupléinak egyike „A repülő csendőr”, mely óriási derűtséget kelt. A gazdag műsorban még csak pár napig szerepel a városzerte beszéd tárgyát kepező bámulatos villamos szám: Th. A. Stanhope, az ő egyedül létező, valósággal hihetetlen csodás produkcióival. A kitűnő, teljesen „fehér” jellegű előadások 9 órakor kezdődnek.

— **Öngyilkosság Püspökladányban.** Püspökladányban Karacs Lajos 25 éves szabósegéd ma felakasztották. Mire észrevették, meghalt. Hátrahagyott levelében öngyilkossága okául életuntségét emlegeti.

— **A nap halottal.** A debreczeni állami anyakönyvi hivatalnál ma a következő haláleseteket jelentették be: Tisza István ref. 2 éves, özv. Orosz Jánosné ref. 69 éves, Schaff József r. kath. 5 napos, Kurina János r. k. 68 éves, Lusztig Paula izr. 22 éves, Molnár Margit r. k. 3 hónapos, Szathmáry Mária ref. 16 éves, özv. Horváth Jánosné Halász Juliánna ref. 78 éves.

— **Villamos berendezéseket legmegbízhatóbban és jutányosan rendez be Földvári Piac-utcai ideiglenes barak.** Telefon 168. sz. Tanulók felvételnek.

— **A legszebb alkalmi ajándék** Némethy „platinotypia” arcképei.

— **Vendéglősök figyelmébe!** Zenélőszekrény pénzdobással pótol egy zenekart remek hanggal, részletre Schwartznál a városházával szemben.

— **Valódi panama és szalma kalapok** divatos nyakkendők s más uri divat cikkek Györfi Testvéreknél, Piac-u. 80.

— **Nyári selyem és ezérna keztyűk,** nadrágtartók nagy választékban Vitáriusnál, Szent Anna 1.

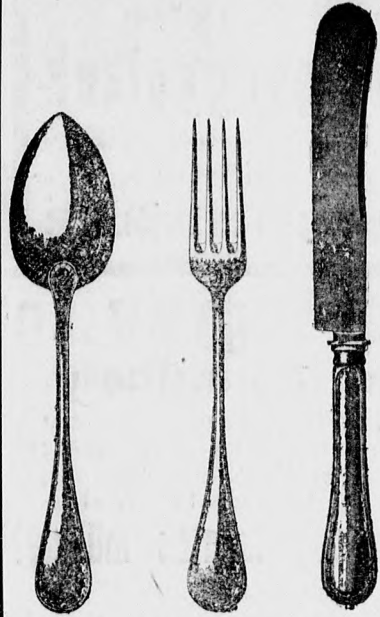
— **Krámer Józsefné hölgy fodrászterme** Piac utca 58. Iparbank udvar, villanyal fejet mosok, haját szárítok, najat festek és ondolók. Villannval arcmassagé, szépségápolást, manikűrözést eszközölök. Hajmunka különlegességek kaphatók. Egy ügyes tanulóleány felvétetik.

— **Vitárius Sándor** külföldön tanulmányozott szakképzett orvosi műköszerező mester Specialista készíti a jelenkor legjobb sérvköttit, hasköttit, műláb-, műkezeit Szent Anna 1.

— **Repülőgép faliképek** nagyvároszterekben Thaisz Arthur papírneműáruházában.

FŐVÁROSI BAZÁR
Debreczen, Simonffy-utca 1. sz. Bórpalota

**Legolcsóbban
teljes bizalommal**

**Órát,
ékszer
Ezüst-
neműt**

Löfkovits Arthur és Tsa
Magyarország legnagyobb
óráss, ékszerész üzletében vásárolhatunk.

Telefon sz. 818.

Telefon sz. 818

Tisztelettel értesítjük a n. é. közönséget, hogy
egy bel- mint a külföldi jeles orvosok ál-
tal kitűnőnek és egészségesnek elismert
gróf Schönborn-Buchheim-féle természetes

ásvány gyógy-vizekből

Debreczenben, Piacz-utca 11. sz. alatt,
(a Bika szálló szomszéd udvarában), raktárt
létesítettünk.

A forrással olyan kellemes összeköttetésünk
van, hogy ebből folyólag állandóan friss
töltésű vizeket a következő megtehető olcsó
árak mellett házhoz szállíthatunk:

1. Luhi Erzsébet gyógyvíz 1 láda 60 db. 1/2 lt. üveg K 6-80
  2. Polnai gyógyvíz 1 " 60 db. 1/2 lt. " K 7-20
  3. Szolyvai-gyógyvíz 1 " 60 db. 1/2 lt. " K 7-60
- A 40 üveget (1/2 lt.) tartalmazó ládák 40 fill. olcsóbbak.

A láda és üvegekért külön felszámítunk
3 kor. 20 f.-t, mely összeget visszatérítünk.

**A gyógyvízünk különösen borokhoz
igen kellemes és hatásos.**

Debreczeni vízműzárán óhajunk ezáltal segíteni
és reméljük is, hogy a n. é. közönség méltányolni fogja
törekvésünket. Tisztelettel

Róth Testvérek,

a gróf Schönborn-Buchheim-féle ásványvizek főraktára,
Debreczen, Piacz-utca 11. (az udvarban.)

Mindenféle szőnyegek,
Ágy és asztalterítők, — Flanell
takarók — Fűggönyök — Díván
takarók — Vlaszos vászon —
Linoleum !!!
:: Óriási raktára ::
Donogán és Somossy
czégnél
Debreczen, Kistemplombazár.

Ujdonságok

Női kosztüm szövetekben,
Francia Delaineekben,
Ruhavásznak és Zefírekben
nagy választékban kaphatók

Szabó Lajos Fiai

czégnél,
DEBRECZEN, Rózsator.

Piacz-utca 72. sz. alatti házban két
szoba, előszoba és fürdőszobából
álló teljes

modern lakás

gardon lakásnak, vagy irodának

azonnal kiadó.

Értekezhetni dr. Lukács Emil ügyvéd irodájában,

A modern ékszerész ipar remekei
készülnek

Vági István

ékszerész műhelyében

Debreczen, Miklós-utca 10. sz.

Átalakítások a legszebb kivitelben.
Javítások, vésések kitűnően és jutányosan
esztétizáltnak.

Állandó raktár kész ékszerekből.

Telefon :
435
szám.

Központi Cipő- és Kalap-áruházban

DEBRECZEN, Dréher mellett

költözködés miatt

a raktáron levő összes

czipők, kalapok és fehérneműek

gyári árban adatkak el.

**Nagyraktáru
új
ékszerüzlet.**

Van szerencsém a n. é. közönsé-
get értesíteni, hogy a debreczeni Löf-
kovits-féle ékszerüzletben töltött 17 év
után üzletvezetői állásomtól megvál-
tam és alanti czimen saját törv. bej.
czégem alatt

**DEBRECZENBEN,
Piacz-utca 41. sz. alatt**

(Dreher-söracsarnok közelében)

fényes berendezésű

óráss, ékszerész

üzletemet és műhelyemet

megnyitottam.

A legkényesebb izléseket is kielé-
gítő hibátlan szép briliáns éksze-
rek, órákülönlegességek és ezüst-
neműek gazdag választékban

eddig nem létezett

olcsó árakon

állanak a nagyérdemű közönség b. ren-
delkezésére.

Kérem állításaim valóságáról meg-
győződést szerezni s a **legszebb**
alapon álló üzletemet megtekinteni.

Órajavítások, ékszeralakítások
kiváló gonddal, igen olcsón készíttetnek.

Kitűnő tisztelettel

Sándor Ármin

óráss és ékszerész

Debreczen.

Választékot — vidékre is
— készséggel küldök.

Apró hirdetések.

Levelezés.

Női venném azon hölgyet, ki butor-berendezését a Fehér J. új butornagyáruházában szerzi be. Hunyadi utca 17. a vasúti állomás közelében. Dus választék, olcsó árak.

Betöltendő.

10 korona havi fizetéssel tanuló leányok felvételnek a Debreczeni Egyesült Zsinór és Paszomány Gyárban Piacz u. 82. sz. Ugyanott 2 fű tanulónak teljes ellátással felvételnek.

Onállóan dolgozó aljvarrónők felvételnek Vanger Sándornál Battyányi-utca.

Adás-vétel.

Új rendszerű női férfi divatárak és butoreladás. A mai naptól kezdve minden hitelképes egyén kényelmes heti vagy havi részletfizetés mellett szerezheti be nálam szükségletét női divat cikkekben, női kabátok, férfi öltönyök, felöltők, mindennemű vásznak és canavásznakban, saját készítésű cloth és Cashmir paplanokban, valamint egyszerű és modern butorokban. A készpénz melletti árnál mindössze 5% ár-különbség. Kaiser Salamon, Hatvan-u. 2'

Kittanó órák, legújabb divatu ékszerek legjutányosabb árban, valamint javítások legjobb szakértelemmel eszközöltetnek az elsőrendű órák műhelyben Bauer Károlynál Piacz-u. 75. Iparbank szemben.

Weisz Ferenc épület és mű-butor készítő. József-k.r.-u. 60. Készít minden az asztalos szakmába vágó munkákat elsőrendű kivitelben, mérsékelt árban.

Őt is érdekli! hogy vászon, kanavász, legfinomabb fehér és színes damaszt-étkészletek, férfi és női szövetek, ugyiszintén felöltők, szőnyegek, csipke és szövet függönyök, ágyterítők legolcsóbb árak mellett beszerezhetők heti vagy havi részletfizetésre az újonnan berendezett és dusan felszerelt Kohn Hermann utóda **Zempliner Arthur** Hatvan-u. 17. sz. alatti áruházában.

Homoki faj boraimat, kiváló jó minőségűek, horodó számra is eladom. Dr. Weisz Bernát ügyvéd Piacz utca 80.

Allg használt férfi divat és cipő üzlet berendezés felárban eladó, Piacz utca 47.

Új harisnya kötések és fejelések. A legfinomabb D. M. C. pamutból, a legolcsóbb árban készülnek, az Egyesült Zsinór és Paszomány Gyárban Debreczen, Piacz-utca 82.

Boltiszögig tisztázatlan azonnal felvételnek Hatvan-utca 65.

Ügynökök, kik a biztosításban elég jártassággal bírnak, azonnal felvételnek. Czim a kiadóhivatalban.

Szalma, Panama és nemez kalapokat legjobban tisztít Békés Lajos kalapos műhelye. Piacz-utca 46., az udvarban.

Egy federez fekete samdleufer jókarban eladó. Czim a kiadóhivatalban.

28 krajczárért fejfel férfi vagy női harisnyát Benyáts Emil villanyörre berendezett harisnyagyára. Debreczen, Tiszapalota

Elsőrendű száraz tűzifa kapható felvágva és ölenként, valamint kocsként Hegedűs Emilnél. Iroda: Miklós-utca 7. sz. Raktár: Homokkert, a légszuszogár mellett.

Bor, mintegy 100 hektoliter tavalyi termésű kitűnő érmelléki egészben vagy kicsiben eladó Dr. Szabó József jankafalvi gazdaságában u. p. Bihar-Diószeg. Eladásra került 8000 kéve nád és 300 drb. magasztörzsű rózsafa.

100 db. Hüvely beszótt nicotin mentővel csak 10 kr. a Harmathy antiquáriumban. Fűvészkert-utca 14. Sorompó, Progress, Délibáb, Club, Kolibri hüvelyek!

Női fodrász terem, ondulálás, champoing hajmosás, villanyos szárítás, hajfestés, hajmunka különlegességek csakis Weisz Edéné termében Piacz 38. Kifésült haját legmagasabb árban veszek. Telfon 759.

Szép csak az lehet, ki **Mauthner** :: Lillom-crémjót :: használja. — Vételnél Mauthner névre ügyeljünk. Kapható Arany-Angyal gyógyszerár Debreczen, Piacz- és Szent-Anna-utca sarok.

Sesztina Lajos vaskereskedése

Piacz-utca 23. sz.

Ajánl:

Kerti-padokat

fecskendőket, „Hydronette“ kézi-fecskendőt, különböző

Szőlő-permetezőket.

Nagy raktár

takaréktűzhelyekben,

francia-konyhákban.

Olcsó szabadalmazott, tömbös beton oszloppal csöves

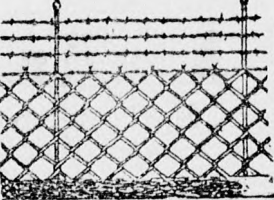

sodronykerítéseket

és szabadalmazott szőlőlugas

oszlopokat

készít:

Neubauer János

sodronyműgyáros DEBRECZEN,

Kétmalom-utca 4.

Kívánatra képes árjegyzéket küld ingyen és bérmentve.

Szépség,

szépités a jó izlés követelménye.

Matild crém

Matild arckenőcs

Matild szappan

Matild powder

3 színben.

Méregmentes szépitőszerek Hatásuk meglepő, levesznek minden szeplőt, májfoltot stb., a bőrt finomná, 5 percz alatt fehérre teszik, Tessék megpróbálni, ha nem használ, árát minden kiútvó nélkül visszaadom

Készítők:

Kun István gyógyszerész.

Kapható minden gyógyszerárban és drougeriában Főraktár: Tóth Bela utóda Kubek gyógyszerésznél (Tiszapalota) és Jóna és Jóna drougeriájában.

„PHÖNIX“

biztosító társaság

iroda helyiségeit

1910. évi május hó 1-től

a Hungária épület II. emeletére,

(Bejárát Arany János-u. 2.)

helyezte át.

Luhí Erzsébet,

Szolyvai és Polenai

Ásvány gyógyvizek

legjobbak és legegészségesebbek és borokhoz legkitűnőbbek.

88 Mindenütt csak ezt kérjük. 88

Új mérlegjavító és lakatos műhely.

Tisztelettel értesitem a n. ó. közönséget, hogy Debreczenben a Varga és Teleki-utca 92 számú özv. Rosi Primóné házába, majdnem szembe a mértékitelesítő hivatalal Mérlegjavító és lakatos műhelyt rendeztem be.

Elvállalok ugy helyben mint vidékre is tizedes, százados, sortés, marha és hdmérleg, valamint mindennemű súlyok javítását és a lakatos iparághoz tartozó minden munkát szakszerűen gyorsan és pontosan a legolcsóbb díjazás mellett.

Szíves pártfogást kér

Tisztelettel

Hiripi József,

mérlegkészítő és lakatos.

Május hó végéig!

Vászon kerti ruhák

alj és blous 6 frt.

Vászon aljak 4 frt.

Halmágyi

divatáruházában.

Üzlet megnagyobbítás miatt.

Még a

Halley üstökös

— fénye sem közelítheti meg a —

Bocskay cipő-krém

ragyogó fényességét.

Kérje mindenütt!